N:o 226

TAMPEREEN SANOMAT

1910

Perjantaina syyskuun 30 p.

Kuusi kertaa viikossa ilmestyvä aamulehti

[illegible]des vuosik.

Puhelimet:

Uutisosasto	1014
Päätoimittaja } Toimitussihteerit	918
Taloudenhoitaja	1017
Konttori	917
Kirjapaino	529
Nuors. Piirihallinto	1014

6 p. painoksen tilaushinnat:

Tampereella ja maaseudulla, asiamiehiltä tahi lehden konttorista tilattuna: 1/1 v. Smk. 10:—, 1/2 „ „ 5:—, 1/4 „ „ 2:60, 1 kk. „ 1:—.

Postista tilattuna: 1/1 v. Smk. 11:—, 1/2 „ „ 5:50, 1/4 „ „ 3:—, 1 kk. „ 1:—.

3 p. painoksen tilaushinnat:

ovat Tampereella ja maaseudulla, postissa, asiamiehillä ja kontt. tilattaessa 1/1 v. Smk 5:50, 1/4 v. Smk. 1:50, 1/2 „ „ 2:75, 1 kk. „ —:60.

Venäjällä ovat tilaushinnat samat kuin Suomessa.

Ulkomaille: 1/1 v. 25 Smk., 1/2 v. 12:50, 1/4 v. 6:25, 1 kk. 2:50.

TOIMITUS:

Kyösti Kanniainen.
Vastaava toimitt., tavataan toimist. 1—3.

Pontus Artti. John Zidbäck.
Toim. siht.

Anton Sinikallio.

TOIMISTO Aleksanterinkatu 22.
Avoinna klo 12 a. p.—12 yöllä.

Ilmotushinnat ovat tekstin edellä 9 penniä ja tekstin jälkeen 7 penniä millimetriltä. Sisäsivuille vaadittavista ilmotuksista lasketaan 20 pros:n korotus ja etusivun pohjahinta. Määrätyille paikoille vaadittavista ilmotuksista 10 pros:n korotus ulkosivuilla. Kuoleman ilmotukset vähintään 8 mk. ja jokaisesta viereisestä tahi surusaaton ilmottamisesta 1 mk. lisää. Kiitoksesta 1:50. syntymä-, kihlaus- ja vihkimäilmotuksista 2 mk. Vakinaisen ilmotusmaksu on ennen tekstiä 80 p:iä ja jälkeen tekstin 60 p:iä. Ulkolaisista ilmotuksista ovat vastaavat hinnat 11 ja 9 penniä millim. Väkijuomailmotuksia ei oteta. Seisovista ilmotuksista myönnetään alennusta. Vaihtoilm. välitetään kaikkiin lehtiin. Ilmotuksia ja tilauksia otetaan, paitsi konttorissa, myöskin Havanaan tupakkakaupassa, kosken länsip. Kauppakadulla.

Lehden konttori: Aleksanterink. 22. Avoinna 8—6 päiv.

Taloudenhoitaja tavataan 9—2 ja 4—6.

Lehd. kotiinkanto 1 mk. vuos.

Kurssit.

Suomen pankki syysk. 20 p. 1910.

		Myyntikurssi Smk.	Ostokurssi Smk.
Pietari	l. n.	268:60	266:66 3/4
	30 pp	—:—	263:60
Lontoo	l. n.	25:23	25:18
	30 pp	—:—	25:02
Pariisi	l. n.	100:50	99:90
	90 pp.	—:—	98:20
Antwerpen	l. n.	100:10	99:50
	90 pp.	—:—	98:80
Hampuri	l. n.	123:90	123:40
	90 pp.	—:—	122:20
Lyypekki	l. n.	123:90	123:40
	90 pp.	—:—	122:20
Berliini	l. n.	123:90	123:40
	90 pp.	—:—	122:20
Frankfurt a. M.	l. n.	123:90	123:40
	90 pp.	—:—	122:20
Amsterdam	l. n.	210:—	—:—
	90 pp.	—:—	206:40
Tukholma		139:30	138:80
Kristiania		139:30	138:80
Köö[illegible]		139:30	138:80
W[illegible]		105:50	104:80

Ammattiosotteita.

Asianajajia:

Einar Ahlman ja Yrjö Pulkkinen
Lakiasiaintoimisto, Hämeenkatu 27 (n. k. kymmenenmiehen talo.) Av. 9–3.

von Bonsdorff & Sohlberg.
Avoinna 9–3 päivällä. Puhelin 1004. W:m Sandberg'in talo.

Gummerus & Björkstén
Sumeliuksen talo. Avoinna 9–4.

Procopé & Soivio
Avoinna 9–4.

Verner Palander ASIANAJOTOIMISTO.
Hoitajat: Kauppatori 7.
Varatuomari V. Palander ja Kolis.

PALOHEIMO & OSMONSALO.
Tampereen Osake-Pankin talo. Av. 9–3

Asianajajia Helsingissä:

Castrén & Snellman, Aleksant.-k. 42 Tel. 735 ja 2279.

Fredrik Thuring, Asianajo- ja Liiketoimisto, E. Esplanaatink. 3, 10–1/24. Tel. 5112 & 1218.

Jonas Castrénin Asianajotoimisto
Erottaja 4, klo 10–2, 5–7. Telef. 1285.

HEIKKI RITAVUORI, Helsinki, Aleksanterinkatu 19. Tel. 4716. 10–4.

Koski & Suomalainen Helsinki, Aleksanterink. 40.

Castrén, Kaarlo, P.Espl. 39, 10–1/24, t. 4264.

Asianajajia Turussa:

HUGO LILIUS, Senaattori. Puhel. 122.

J. A. Nikkilä Lakit. kand. Varatuomari.
Turku, Humalistonk. 12. Puh. 270 klo 9 5.

Kirjansitojia:

O. F. Rae Rongank. 12, Tampere. Telef. 518.

J.E. VIHERLAAKSO, Kirjansitomo, Kuninkaankatu 16. Telef. 648.

Vakuutuskonttooreja:

PATRIA Tapaturmavak. O.-Y. Fed Procopé & C:o. Pääasiam. Rob. Witting, Arth. Laurent ja S. Stenius.

Suomen Kaupunkien Paloapuyhtiö irtaimistoa varten. Asiamies Tampereella **Karl A. Liljeros,** Puuvillateht. katu 8. Puh. 754 ja 816.

Palo- ja henkivakuutus „SVEA". Telef. 106. ALFRED SELIN. Konttori Tampereella, Hallitusk. 11.

ROBERT WITTING
FENNIA Palovakuutus O.-Y:n pääasiamies, Itäinenkatu 20.
SUOMI Keskin. Henkivak. yhtiö Tampereen Haarakonttori Kauppatori N:o 5. Av. klo 10–2 ja 4–6, perjant. klo 7:ään. Puh. 92

G. W. Osonen Vakuutuskonttori Hämeenkatu 9. Puhelin 530
Pohjola-Kullervo. Kontt. aik. 9–2 ja 4–7.

Lääkäreitä:

Ahlman, L. puistok. 14. 10-12 ja 5-1/27. Silmätaut. mieluimmin e. pp.
Björkqwist, Itänenk. 20, 9-12 ja 6-7 ip.
N. Emeleus, Kauppak. 2, 9—11 ja 6—7.
Frestadius, Molinin talo, 1/29—11; 4—5 ppp. 9—11. (Last. taut. ja weneer.)
T:ri Grönholm, 2:nen kaup.-lääk. Itänenk. 26, ark. 9—11; 6—7. Puh. [illegible]
K. A. Hoffström, Hämeenk. 23, ark. 9-12.
T:ri Holck, Hermotaut., ulkomailla marrask. 2 p.
T:ri af Hällström, 1:nen kaup. lääk. Kauppat. 21, ark. 9—11; 5—6. Taw. terweydenhoitotoimistossa 1—2.
Idman, Mustanlahdenk. 24, matkalla.
T:ri Londen, Itänenk. 24, 9—12; 5—7. P. 1281. Erik. keuhko- ja sydäntaut.
Tohtori Mäkelä, Kansallispankin talo, 1/29—11, 1—2, 5—7. Tel. 118.
T:ri Nyman, lääninpiirin alue lääk. Kauppatori 7, ark. 9-11 ja 5-1/27, puh. 9—11. Sisä- ja last. taut. ja wen. Tel. 483.
Hannes Nyömä, Pellawatk. 21, arkip. klo 9—12 ja 5—7. Pyhäsin 10—11 ap.
Tri v. Schrowe, itäp. aluel. Tammelank. 10, arkip. 9—11, 3—4.
Anna Wikander, Häm. k. 23. 9-11 ja 6-7.
Wirzenius, silmäl. Itäinenk. 20, 9—11 ja 6—7.

Terweydenhoitotoimisto, Hämeenk. 19, ark. 12—2. Tarkastusasema aw. 8—10

Kaarlo Valkonen, kunnan- ja rautatienlääkäri Toijalassa, klo 9—11 ja 1—2.

Hammaslääkäreitä:

Lea Bergbom, Itänenk. 11 A. 10—11 ja 1/22—1/23. Puhelin 1243.
Freng, L., Kauppakatu 2. 12—1 päiw. Telef. 844.
T. E. Kauwola, Kauppak. 4. Klo 10—12 ap.
Otto Westphal, Kauppatori 7, arkipäiwinä 11—5. Telef. 1288.

Eläinlääkäreitä:

M. Herwa, Otawallank. 2, puh. 1134, klo 10—1.

Kätilöjä:

Lise Alwén, Wartiatornink. 10, puh. 736
Mandi Lampén, Mustanl. k. 19, puh. 52
Pauliina Lehto, Tiiliruukink. 9, 2:n r. o.
Anna Fjäder, Puutarhak. 12 b, puh. 638
Ida Helenius, Mustanl. k. 16. Puh. 264
Ida Väänänen, Itäinenk. 14. Puh. 999
Ellen Sarisla, Aleksanterinkatu 19.

Hierojat ja sairasvoimistelijat:

Eliel Hymander Selinin talo. Telef. 1122
Sandra Koskinen Mustanl. k. 20. t. 760.
Kerttu Haarla, Verkateht. k. 14. Puh. 1291.
MARIA OVASKA, Papinkatu 10.
Suomela, Ellen, Mustanlahdenkatu 15. Telef. 597.
Enar Sundvall, Itäinenk. 11, Visk. Palanderin t. Puh. 1080.

Lasinleikkausliikkeitä:

Tamp. Ikkunanpuhdistus ja Lasinleikkausliike Itäinenk. 32. Av. 6–6. Puh. 83.
Hj. Lindgrénin Kehyslista ja Lasinleikkausl. Pinnink. 26. P. 1081

Kellosepänliikkeitä:

J. V. Lindroos Kellosepänliike Tampere. Kauppakatu 9. Puhelin 513.

Ruokatarjoiluja:

Edv. Lumme, Kansankeittiö ja kahvila. Läntinenkatu N:o 16.
Näsilinnan Ruokalaa ja Kahvilaa suositellaan, telef. 988
Kasvis- y. m. Ruokatarjoilua ja kahvilaa suositellaan arvoisalle yleisölle. Hämeenkatu n:o 5. JENNY TOUKOLEHTO.

Matkailijakoteja:

Patria Huoneita matkustaville 12. Rautatienk. 12. Telef. 838.
Hotelli FENNIA (Ent. Kaleva). Huoneita 1:50:stä korkeimpiin hintoihin. Suuria valoisia huoneita kauppamatkustajille. Telef. 783
Punkaharju Matkailiakoti ja Kahvila aseman vieressä Hämeenk. 4 telef. 296. Matkustajille siistiä huoneita nykyajan mukav.

Räätäliliikkeitä:

D. Koskinen Hämeenkatu 29, 2 kerros.
Räätäli Eero Leinonen Puutarhak. 14. Telef. 378.
L. Manner Kauppatori N:o 5. Telef. 257.
A. SAVOLAINEN, Läntinenk. 13.
TAMP. VAATETEOLL. LIIKE Linnajärvi & M. Penttinen, Kuninkaank. 30. Tel. 1144
Alex Valtosen RÄÄTÄLI- & PARTURILIIKE Kyttälänkatu n:o 5.
Kansallispukutoimisto LYYDI RAUNI Viinikankatu 9

Kangas- ja Sekatavarakauppa, Soukkakatu 1. Telef. 955. J. S. Valden.

Tamp. kunnan Työnväl. toim. avoinna klo 10–1 a.-p. miehille ja 4–5 i.-p. naisille paitsi lauantaina klo 10–2 päiv Osoite: Länsi Puistok. 10. Telef. 484.

Hämeen–Satakunnan Maanviljelysseur. toimisto Puutarhakatu 22, av. tiist. torst. ja lauant. klo 11–2 päiv. Telef. 1261.

Tamp. Sanom. Konttori
välittää ilmoituksia kaikkiin lehtiin ja aikakauskirjoihin. Yksi käsikirjoitus ja yksi lasku eri lehtiin omilla hinnoilla.

Laivojen kulkuvuorot:

Näsijärvellä:

Tampereen ja Pohjolan kulkuvuorot ovat ilmoitettuna aina lauvantain lehdessä

Aunen, Ilta ja Teiskon kulkuvuorot julaistaan aina lauvantain lehdessä.

Sotkan ja Sammon kulkuvuorot ovat ilmoitettuna aina lauantain lehdessä

Aitolahden kulkuvuorot ovat julaistuna aina lauvantain lehdessä.

Tamp. Sanomain O. Y:n Kirjapaino
Aleksanterinkatu 22. Telef. 529.
Suorittaa kaikkia kirjapainoalaan kuuluvia töitä.
Työ ajanmukainen. Hinnat halvat.

Syntynyt.

„Kauvan kaivattu jymy."

Tampereella syyskuun 29:ntenä päivänä

Karin ja Einar Cannelin.

Kuollut.

Hellästi rakastettu miebeni
Isännöitsijä
Johan Fredrik Ruuskanen
nukkui uskossa Vapahtajaansa Tampereella 28 p:nä syyskuuta 1910 neljänkymmenen kolmen vuoden ikäisenä, sanomattomaksi kaipaukseksi minulle, 4 lapsukaiselle ja sisaruksille.

Aina Ruuskanen.
(o. s. Nordfors.)

Surusaatto lähtee vainajan kodista Kouluk. 9 maanantaina lokak. 3 p:nä klo 2 j. pp.

8335

Ilmoituksia.

PENSION BELLEVUE
Helsingissä.
Kasarmik. 23 (PÄIVÖLÄ) Kasarmik. 23 on ensiluokan matkailijahotelli.— Siistiä huoneita (19 huonetta, 1:nen kerr.) Sähkövalo, keskuslämpö Telef. 4827.
8331

Ruokavieraat
TURISTI kahvilassa
– Kauppakatu N:o 1 –
Tarjotaan hyvää ja ravitsevaa ruokaa kuukausittain ja kerrottain. Voileipäpöytä klo 8 a.-p.—klo 11 j. p. Päivällistä klo 1–5 j. p. Voileipäpöytä ja 3:me ruokalajia kahvin kera. Huokeat hinnat Puhelin 1294. 8337

VILLE MUSTAN
Taidenäyttely
Näsilinnassa Auki klo 11–5.
Pääsym. 75 penn. koulul. 25 p. 8211

Huveja.

Tampereen Teatteri
Perjantaina Syysk. 30 p. 1910; klo 1/28 ill. 8323
Cornevillen kellot.
3-näytöksinen operetti, 4 kuvaelmaa. Kirj Clairville & Gabet. Sävelt. Robert Planquette.

Työväen Teatteri
Lauvantaina lokak. 1 p 1910; klo 8 illalla
Alennetuin hinnoin
Viimeisen kerran
Rouva Suorasuu.
Huom! Lippujen hinnat 25 p. 1 markk.
8330

KAARLO RIIHIAHON
Soitto- ja humoristilaulu-ilta
R. Y. Taiston huoneella Aleksanterinkatu 29. Lauantaina 1 p. lokak. klo 8 ill.

OHJELMA:

Soittokappaleita:	
Serenade	Schubert.
Sydän ja Kukat	Tobani
Lauluja:	
Kansanlaulu	———
Kiinalainen marssi	———
Herra Petteri	———
Soittokappaleita:	
Suomen laulu	Teilman.
Mustalainen pusztalla	Sartorio.
Lauluja:	
Turlita turlita tuohitorveen	———
Stom, pom, pom	———
Kulkuripoika	———
Mä oksalla ylimmällä, var	Merikanto.
Soittokappaleita:	
Four Impromptus	Schubert.
Unkarin Rhapsodia	Liszt.
Priki Efrosiina	———

Tanssia lopuksi kestäen klo 12 yöllä oviraha 50 p. eturivit 1 mk.

Biografiteatteri
Commercen talossa.
Tämän viikon arvokkaaseen ohjelmaan olemme lisänneet seuraavat suurenmoiset kuvat:
Muinaisaikanen Egypti.
Valkoinen orjakauppa.
Metsänrouva ja Ritari. Suurenmoinen jännittävä drama Viikinkien ajoilta.
Tohveli Sankari. Erinomaisen hauska.
Violetti vihko.
Räätäli keksijänä. Pilakuva.
8346

R. y. Aamuruskon
Perhe-iltama
on tänä iltana klo 8 Raittiustalolla. Uusia jäseniä kirjoitetaan ja pääsylippuja jaetaan vähää ennen iltaman alkua.

Tampereen Osake-Pankin

Säästölaatikko saadaan ilmaiseksi.
Korko on korkein talletuskorko, nykyään
5 %
Korko juoksee sisäänmaksupäivästä alkaen.
Korko lisätään pääomaan puolivuosittain.
Irtisanomatta saadaan nostaa aina 500 markkaan asti.
Kodin-Pankin säästöjen vastaanottamista varten pidetään
Pankki auki
myöskin
perjantaisin kello 5—7 illalla.

Työttömyydestä.

III.

Mitä wielä olisi tehtäwä?

Kaupungeissa on kuitenkin paljon nuorenpuoleisia miehiä, — naisista on ryhdytty jo erityistä huolta pitämään, — jotka melkein ympäri wuoden owat työttöminä, s. o. tekewät päiwän tai pari työtä, silloin kun on saatawissa, ja alkawat sitten elostella niillä rahoilla, joita ansaitsewat. Useimmilla heistä on nuoresta ijästä huolimatta melkoinen määrä elämänkokemusta, sillä he owat yrittäneet melkein kaikilla työaloilla, mutta eiwät ole menestyneet missään niin pitkää aikaa, että työnteko olisi ehtinyt tulla tottumukseksi, wielä wähemmän tawaksi. Harwa heistä pahimmassakaan pulassa kääntyy työnwälitystoimistoon, kun heillä ei ole mitään työtodistuksia ja kun pelkääwät liian ankaraa entisyyden tiedustelua. Mutta poliisin tiedossa heistä ainakin edistyneimmät owat ja kun wälit käywät kowin kireiksi, niin on järjestyswallalla keino heidän parantumiseksikin. Ne lähetetään kuwernöörin wälityksellä ojennuslaitokseen. Joskus saattaa keino onnistuakin, waan useammin lienee ojennuslaitos waan warsinaiseen wankilaan walmistautumista.

Oliwatpa nämä työttömät illä kehitysasteella hywänsä, aina he owat ensimäisinä työtä kunnalta waatimassa, ensimäisinä lakkoja puuhaamassa ja ensimäisinä synnyttämässä häiriöitä kunnan toimittamilla työmailla.

Siellä, missä työttömyyskokeilussa on ehditty pitemmälle kuin meillä, on myöskin tultu huomaamaan, että tämänlaatuisten työttömäin awustamiseksi tarwitaan muutakin kuin ojennuslaitoksia ja wankiloita. On lähdetty toimeen sen periaatteen perusteella, ettei yhteiskunnalla ole waraa jättää hylyksi parhaita työwoimiaan, waan on niiden pelastamiseen ryhdyttäwä heti, kun huomataan nuorukaisen kehittywän wäärään suuntaan, joko se sitten tapahtuu hoidon puutteessa tai wanhempain kaswatuksen kierondesta tai lewäperäisyydestä. Niinpä otetaan Englannissa nuorukaiset, heti työttömiksi heittäydyttyä ja katsomatta ollenkaan siihen, owatko he jo puutteessa tai ei, kunnan työkouluun. Oikeus tuomitsee ne sinne joko määräajaksi tai toistaiseksi eli pidettäwäksi niin kauwan kuin laitoksen hallinto katsoo tarpeelliseksi tai kunnes asianomainen woi todistaa olewansa kykenewä omintakeiseen elämään. Koulussa otetaan selko, mihin työhön oppilaalla on parhaat taipumukset ja enimmän halua ja sitä saa hän sitten oppia ammatin tawoin. Työn lomassa ja iltaisin annetaan oppilaille tiedollista opetusta, ei kuitenkaan läksyjen walmistuksella eikä silmälläpitäen ennakolta määrättyä kurssia, waan työn tarpeellisuutta walaisewina ja ihmisarwoa kohottawina luennoina. Koulun toimiohjelma on herättää nuorukaisessa halu hyödylliseen toimintaan ja tarjota samalla ne tiedot ja taidot, joita työnteossa wälttämättömästi tarwitaan.

Oppilas saa laitoksessa ollessaan palkan työstään, waan sitä ei anneta hänelle, ennenkuin laitoksesta omintakeiseen työhön lähtiessä.

Kun oppilaat eiwät ole wajonneet warsinaisiin rikoksiin eiwätkä paheetkaan ole ehtineet aiwan sywälle juurtua, alkawat koulun hywät tarkoitukset jotenkin lyhyen ajan kuluttua osoittaa hedelmiä. Enimmän tietysti waikuttaa asiaan epäterweellisestä ilmapiiristä eristyminen. Tehokkaana waikuttimena niinikään on wanhempain oppilaiden herännyt harrastus sekä työtaidon että tietojen hankkimiseen. Laitoksesta ei oppilas tietysti lähde, ennenkuin työpaikka on tiedossa ja silloin on hänellä säästöä sen werran, että kykenee hankkimaan joko työkalut tai muut omintakeisen elämän wälineet.

Meilläkin on jo kunnallisia pakkotyölaitoksia, joista wähällä waiwalla ja tarpeellisilla laajennuksilla woidaan muodostaa työkouluja petuspuolen parannettua. Mutta kun meillä alussa on harhaan jouduttu enemmän kuin kouluihin mitenkään woitaisiin sijoittaa, olisi kaswateille hankittawa työopetusta yksityisten työpajoissa tai tehtaissa ja ainoastaan tiedollisesta opetuksesta ja asunnoista pidettäwä kaswatuslaitoksen toimesta huolta. Ei nimittäin olisi opetuksesta mitään hyötyä, jos oppilaat jätettäisiin asunnon suhteen omiin hoteihinsa, sillä sieltähän paha juuri on kotoisin.

Työhuoneet, jos niistä oppilaitoksia ajotaan, olisiwat asetettawat eri hallinnon alaisiksi, sillä köyhäinhoito, jonka hoidossa ne nykyisin lienewät, ei mitenkään ehtisi monilta muilta tehtäwiltään hoitaa näitä sillä tawalla, että ne wastaisiwat tarkoitustansa.

Sitäwastoin sowelituisi työttömiksi kaswawien nuorukaisten silmälläpito ja laitokseen esittäminen parhaiten köyhäinhoidolle, joka piirimiestensä kautta tulisi tietämään, missä työttömäksi jättäytymistä ilmestyy, jotta pahaan tulisi heti alussa kajotuksi. Wanhemmatkin alkaisiwat paremmin walwoa lastensa työssä käyntiä, jos huomaisiwat kunnan siihen kajoowan, jollei säännöllisyyttä noudateta.

Mutta huonoina työaikoina jää työttömiksi sellaisiakin, joilta ei suinkaan puutu halua eikä taitoakaan. He owat näet koko ikänsä ahertaneet ja owat kylläkin taitawia työssään, mutta ikäwuosia on karttunut enemmän kuin huonoilla työmarkkinoilla suwaitaan. Heidänkin olisi toimeentulo työllään awsaittawa ja perheen nuorimmat jäsenet saattawat wieläkin olla heidän hoidossaan. Kunnankin on waikea kaikkina aikoina hankkia heille työtä.

Senpätähden onkin hallitus Englannissa ottanut hankkiakseen työttömiksi jääneille wanhoille työntekijöille työtä waltion metsissä. Työ suoritetaan waltion laskuun ja maksetaan niistä paikkakunnalla käypä palkka, joka ei olekaan liikaa työntekijän ahkeruuteen ja tunnollisuuteen katsoen.

Meillä on tosin tapana myydä kaikki waltion metsäin tuotteet yksityisille huutajille kaadettawiksi ja poiswietäwiksi. Kulkuneuwojen puutteen ja hankaluuden tähden onkin tämä näihin asti ollut wälttämätöntä, mutta nyt on jo sen werran parannuksia kulkuneuwoissa tapahtunut, että tawan muutos ainakin paikottain olisi ajateltawissa. Moni kruununmetsä on jo rautatietä tai laiwa- ja uittoreittiä niin lähellä, niin että kaikenlaisen puutawaran kuljetus kannattaa. Waltio woisi sopiwista paikoista ottaa omiksi tarpeikseen rakennusaineita ja polttopuita rautateille sekä walmistaa kaupaksikin kaikenlaisia puutawaroita. Meillä mätänee waltion metsissä paljon puita, joilla saataisiin talteenottokulut, jos raiwaustyötä alettaisiin tehdä. Näihin metsätöihin, jos niiden tekemiseen alettaisiin käyttää ijäkkäitä työmiehiä, saataisiin sijoitetuksi tuhansia eikä wahinkoa koituisi nimeksikään. Sitäwastoin olisi kunnille suuri helpotus siitä, että kelwolliset työntekijät saisiwat kaikiksi wuodenajoiksi wakinaista työtä. Metsät tulisiwat peratuiksi ja kaikki, jolla arwoa on, tulisi talteenotetuksi.

Uudistamista kaipaisi sekä katsantotapa että laitkin muutamissa kohdissa. Liian lewä meillä on esim. wastuu siitä, jos mies jättää waimonsa ja lapsensa hoidotta ja lähtee itse kulkusalle. Kunta woi hänet kyllä eri toimin palauttaa ja saada isäntäwaltansa alaiseksi, mutta itse rikoksellinen teko jää rankaisematta. Norjassa sitäwastoin seuraa perheensä hylkäämisestä wankeusrangaistus. Jyrkempi raja sietäisi rikoslaissa wetää juopumuksen ja juoppouden eli juopottelun wälille. Meillä kuitataan kaikki kymmenen markan sakolla, waikka juopuminen saattaa olla ainoastaan tilapäinen hairahdus, jotawastoin juopottelu on tawaksi tullut rikos. Neuwottomana katselee yhteiskunta, kuinka juopottelija tuhoaa omaisuutensa ja terweytensä, walmistaen itsestään ja perheestään kunnan hoidokasta. Jos olisi laki, johon woisi turwata, niin eiwät asianomaiset asettuisi wälinpitämättömiksi moisen menettelyn enemmän kuin laiskottelunkaan suhteen.

Kun on kysymys wanhuuseläkkeestä, wäittäwät sosialistit, että työmiehen tulisi saada eläke, koska waltion wirkamiehilläkin on sellainen. Olisi todellakin pyrittäwä siihen, että työmiehemme tulisiwat yhtä oikeutetuiksi eläkkeeseen, sillä waltiota palweleva ei koko palwelusaikanansa ilman lupaa ja laillista estettä ole päiwääkään pois työstään eikä hän myöskään saa tehdä wirhettä tai rikosta toimessaan, koska paikan ja eläkkeen menettäminen on sellaisesta seurauksena. Yhteiskunta osaakin waatia waltion palweluksessa olewalta täysin säännöllistä ja nuhteetonta elämää. Jahka meillä on sama waatimus ulotettu kaikkiin yhteiskunnan jäseniin ja alettu jokaisessa ammatissa waatia walmistautumista, niinkuin nykyisiltä eläkeoikeutetuilta, niin silloin on toisarwoinen kysymys se, kuka eläkkeen maksaa. Pääpyrkimyksenä tulee silloin olemaan se, että kaikilla on niin säännöllistä työtä, ettei ole pakkoa eläkkeen menettämiseen ja ettei kukaan sitä säännöttömällä elämällään menetä. Työwäen omissa sairausapu- ja eläkerahastoissa, missä sellaisia on, on tämä waatimus jo käytännössä ja tunnollisesti noudatettawa.

K. W.

Tampere. syysk. 30 p:nä.

Eduskunnan kirjelmä H. M:lleen.

Käännettäwänä Wenäjäksi.

Eduskunnan kirjelmä H. Majesteetilleen, jossa ilmotetaan, että eduskunta ei ole woinut ryhtyä käsittelemään waltiopäiwäkutsumuksessa mainittuja asioita, lähetettiin eilen kenraalikuwernöörin kansliasta senaattiin käännettäwäksi senaatin kielenkääntäjäkonttorissa wenäjäksi. Käännös walmistunee jo tänään niin että se heti woidaan palauttaa kenraalikuwernöörin kansliaan.

Työnjako senaatissa.

Senaatin maanwiljelystoimituskunnan päälliköksi määrätään lokakuun alusta senaattori von Kothen. Kuuleman mukaan tulee maanwiljelystoimituskunnan nykyinen w. t. päällikkö senaattori Kraatz kirkollisasiaintoimituskunnan päälliköksi, minkä toimituskunnan päällikkö senaattori Wirenius tulee hoitamaan ainoastaan kauppa- ja teollisuustoimituskunnan päällikkyyttä.

Nimismiesten wirkamatkat.

Kuwernööri ja nimismies eri mieltä.

Sodankylän itäisen piirin nimismies A. Raassina on Oulunläänin konttorilta anonut, että hänelle läänin kuwernöörin määräyksestä wuosina 1905, 1908 ja 1909 erinäisiin maanmittaustoimituksiin tekemiensä matkakulujen korwaukseksi myönnettäisiin yhteensä Smk 721: 88, mutta on saanut kieltäwän wastauksen selityksellä, että matkat owat kuuluneet hänen wirkawelwollisuuksiinsa. Sittemmin läänin kuwernöörille lähettämässään kirjelmässä on nimismies Raassina huomauttaen, että myöhemmät säädökset owat kumonneet lokakuun 16:ntena päiwänä 1865 annetun keisarillisen kirjeen, jonka perustalla lääninkonttori oli korwausanomukset hylännyt ja ettei missään asetuksessa ole mainittu tällaisten matkojen, joihinka kuwernööri sitä paitsi woi määrätä kenenkä luotettawan henkilön tahansa walwomaan waltion etuja, kuuluwan nimismiehen wirkawelwollisuuksiin, uudistanut korwausanomuksensa sekä pyytänyt siinä tapauksessa, ettei anomukseen suostuta, alistamaan kysymyksen senaatin ratkaistawaksi.

Nyttemmin on Oulunläänin kuwernööri lähettänyt asiasta syntyneet asiakirjat senaattiin ja omasta puolestaan katsoo, ettei nimismies Raassinalla ole ollut oikeutta pyytää tällaista korwausta, mutta kumminkin on alistanut asian nimismies Raassinan pyynnöstä senaatin ratkaistawaksi sekä pyytänyt sen waralta, että senaatti hywäksyy nimismies Raassinan käsityskannan ja määrää nimismiehelle kyseenalaisista matkoista korwauksen suoritettawaksi, määräystä siitä, mitenkä mainitut erät owat tileissä otettawat huomioon sekä myöskin, että Oulunläänin hallitusta warten myönnetyt matkarahat tulewan wuoden menosäännössä korotettaisiin 3,000 markalla, jotta arwiomääräraha matkakustannuksia warten suurnilleen tulisi riittämään näiden uusien matkakustannusten suorittamiseen.

Sairaanhoitohenkilökuntaa koskewa uusi asetus.

Eilen jo mainitsimme muutamia yksityiskohtia tästä uudesta asetuksesta. Selostamme sitä seuraawassa laajemmin.

Asetuksen mukaan saa Helsingin yleisen sairashuoneen kirurgisen osaston ylihoitajatar palkkiota 3,000 mk., lääketieteellisen osaston ylihoitajatar 2,400 mk sekä mainitun sairashuoneen muiden osastojen ylihoitajattaret 1,500 mk wuodessa, Turun, Wiipurin, Kuopion ja Oulun läänin sairaaloiden ylihoitajattaret 1,500 mkaa, Hämeenlinnan, Mikkelin ja Mustasaaren läänin sairaaloiden sekä Tampereen yleisen sairashuoneen ja maan wastaanottolaitosten ylihoitajattaret 1,200 mkaa, Porin, Sortawalan, Sawonlinnan, Joensuun, Jywäskylän, Kajaanin ja Rowaniemen yleisten sairashuoneiden 1,000 mk sekä Lowisan, Nurmeksen ja Tornion yleisen sairashuoneen ylihoitajattaret 900 mk wuodessa, Lapinlahden ja Pittäniemen keskuslaitosten ylihoitajattaret 1,500 mk ja Niuwanniemen keskuslaitoksen sekä Käkisalmen turwalaitoksen ylihoitajattaret 1,200 mk kukin ja Seilin turwalaitoksen ylihoitajatar 1000 mk. Niuwanniemen keskuslaitoksen toinen ylihoitajatar 900 mk ja Oriweden pitalisairaalan johtajatar 1,000 mk wuodessa. Muut waltion palweluksessa olewat koulutetut wanhemmat sairaanhoitajattaret, kuin yllämainitut, saawat palkkiota 900 mk ja nuoremmat hoitajattaret 600 mk wuodessa.

10 ja 15 wuoden nuhteettomasta palweluksesta samallaisessa toimessa saa koulunkäynyt sairaanhoitajatar palkkionkorotusta 15 prosenttia pohjapalkasta kummallakin kerralla. Palkkionkorotukseen nähden on wirassa olewa hoitajatar oikeutettu kysymyksenalaisen asetuksen astuessa woimaan laskemaan hywäkseen wiisi wuotta aikaisemmasta palwelusajasta.

Paitsi sairaanhoitajattarelle wakuutettua wuotuista palkkiota saa hän sairaalassa wapaan asunnon, lämmön walon ja pesun sekä, Helsingin yl. sairashuoneen kirurgisen ja lääketieteellisen osast. ylihoitajattaria lukuunottamatta, wapaan ruuan, jonka ohessa hän on oikeutettu wirassa ollessaan käyttämään sairashuoneelle kuuluwaa wirkapukua.

Wastaanottolaitosten ja mielisairaaloiden sekä Oriweden pitalisairaalan hoitajien ja hoitajattarien palkkausedusta on määräyksiä asianomaisten sairaanhoitolaitosten wuosirahasäännössä. Niiden hoitajien ja hoitajattarien wuosipalkat, jotka otetaan waltion sairaanhoitolaitoksiin, määrää senaatin talousosasto kuitenkin niin, ettei hoitajan palkka saa olla suurempi kuin 500 mk ja hoitajattaren suurempi kuin 400 mk.

Saawutettuaan 50:nnen ikäwuotensa ja wähintään 20 wuoden nuhteettoman palwelusajan jälkeen wakinaisessa waltionwirassa saa koulunkäynyt sairaanhoitajatar eron otettuaan nauttia wuotuista eläkettä, joka lasketaan Helsingin yleisen sairashuoneen kirurgisen ja lääketieteellisen osaston ylihoitajattarelle 1,800 markan mukaan ja muille koulunkäyneille sairaanhoitajattarille summaksi, joka wastaa hänen wiimeisen wirkansa pohjapalkkiota. Waikeammissa sairaustapauksissa, jotka owat aiheutuneet wirantoimituksessa, woi koulunkäynyt hoitajatar jo aikaisemminkin saada eläkkeen, joka ei ole suurempi kuin yllämainittu summa. Jos sairaanhoitajattarelle nykyään woimassa olewien määräysten mukaan on wakuutettu suurempi eläke kuin tässä on mainittu, tulee tämä oikeus säilytettäwäksi.

Asetuksen wahwistamat palkankorotukset nousewat 54,000 markkaan.

Asetus astuu woimaan senaatin erityisestä esityksestä, sitten kun on katsottu, että waltiowarain tila sallii lisätyn 54,000 markan menoerän ottamisen waltion menoarwioon sairaanhoitajattarien palkkausta warten.

Pohjois-Suomen metsäaarteet.

Suuret ostotarjoukset.

„Träwaru A. B. Kemi” anoi tuonnottain, että se saisi ostaa 600,000 sahapuuta Ylä-Kemin ja Etelä-Kemijärwen hoitoalueelta Smk. 3: 10 ja 4: 25 hinnasta rungolta, jonka hakemuksen johdosta hakija on sittemmin metsähallitukselle jättänyt lisätyn hintatarjouksen Smk. 3:50 rungolta sahapuista Ylä-Kemin hoitoalueesta Wauhtujoen tienoilta, samalla tarjoutuen 2:n mk:n runkohinnasta myös ostamaan Nuortijoen warrelta aikanaan Petsora yhtiölle leimatut, waan hakkaamatta jääneet sahapuut.

Anomuksen johdosta on metsähallitus nyttemmin antanut lausuntonsa ehdottaen siinä, että „Träwaru A. B. Kemi” oikeutettaisiin ostamaan Ylä-Kemin hoitoalueesta sen pohjoisosissa Wauhtujoen suusta pohjoiseen päin olewien wesistöjen warsilla sijaitsewasta metsämaasta, mikäli sieltä metsäwarat tarkasti metsähoidollisesti leimattuna riittäwät, enintäin 400,000 sahapuuta, jotka owat otettawat metsästä 4:n wuoden kuluessa, että puut leimataan samojen periaatteiden mukaisesti kuin on tawallista yleisiä puutawarahuutokauppoja warten toimitettawissa sahapuiden leimaamisessa ja että sahapuiden hinnaksi määrätään Smk. 3:50 rungolta aina 7:n kilometrin wetomatkalta lukien ja 3:20 rungolta 7—10 kilometrin wetomatkalta.

„Baltiska Träwaru A. B.” niminen ruotsalainen yhtiö anoi tuonnottain saada Kemijoen warsilta ostaa 1,000,000 terweitä sahapuita etupäässä Ylä-Kemin, Tunsjan, Hallan, Meltauksen ja Kitkan hoitopiireistä. Metsähallitus on nyttemmin antanut anomuksesta lausuntonsa ja ehdottaa se anomuksen hylättäwäksi. Epääwää lausuntoaan metsähallitus perustelee sillä, että tähän asti myönnetyt osto-oikeudet tuntuwasti tulewat wähentämään metsää kyseessäolewilla seuduilla ja että yleisissä puutawarahuutokaupoissa hinnat alenisiwat ,jos ulkomaalainen yhtiö saisi pitkäksi aikaa warattua itselleen puutawaratarpeita.

Kansakoulumenosääntöä yhä wiiwytetään.

Lähes kolme neljännestä on kulunut wuotta 1910, eikä senaatti wielä ole saanut käsistään menosääntöä kansakoululaitosta y. m. siwistystarkotuksia warten — puhumattakaan tämän wuoden wakinaisesta menosäännöstä, jota ei edes ole esitetty hallitsijalle. Kansakoulumenosääntö, tosin pahoin turmeltuneena ja typistettynä, sai wihdoinkin wahwistuksen korkeimmassa paikassa wiime elokuun 26:ntena päiwänä; kuluwan syyskuun 6:ntena p. se saapui senaattiin, mutta wasta senaatin sen jälkeisessä istunnossa t. k. 17:ntenä pnä se esiteltiin. Kun tiedetään miten kiihkeästi asianomaiset owat odottaneet heille tulewia kansakoulumäärärahoja, olisi luullut senaatin rientämällä rientäwän antamaan koulutoimen ylihallitukselle y. m. wiranomaisille tarpeelliset maksumääräykset. Syynä yhä jatkuwaan wiiwytykseen kuuluu olewan se, että kirkollisasiaintoimituskunnan w. t. päällikkö, Kraatz, waikkakin wirantoimituksessa elokuun—syyskuun ajan, tapansa mukaan heti senaatin wiime esittelyn jälkeen on lähtenyt kesähuwilaansa Wenäjälle, joten toimituskirjoja ei ole saatu allekirjotetuiksi. Päiwittäin kuuluu maaseudulta tiedusteltawan kouluylihallituksessa kansanopistojen kannatusapuja, kansakoulunopettajien sairasapuja, apumaksuja koulutarpeisiin j. n. e., joita ylihallitus, maksumääräysten puutteessa, ei woi suorittaa. Samalla kuuluu walituksia, miten kansanopistojen ja koulujen talous tällaisen säännöttömyyden wuoksi joutuu aiwan pois tasapainostaan.

Kuulumaton on tosiaankin se tapa, jolla nykyiset senaattorit käsittelewät heille kuuluwia wirkatehtäwiä. Kuluneina kesäkuukausina on senaatin talousosasto pitänyt istuntoja ainoastaan kahdesti kuussa; wain poikkeustapauksissa, milloin joku laiton asetus on ollut julkaistawa, on ylimääräisiä istuntoja pidetty. Muka wirassa olewat senaattorit owat pitkin kesää istuntojen wäliajalla oleskelleet mikä missäkin — Wenäjällä. Jos erotamme pois palkan-noston, niin woimme sanoa, että senaattorit siinäkin ainoassa wirkatoimessa, johon he ehkä kykenewät, nimittäin nimensä allekirjottamisessa, owat osottaneet törkeintä laiminlyöntiä. Tässäkin esiintyy wenäläinen wirkawalta loistossaan. Sywimpään tietämättömyyteen yhtyy kewytmielisin tunnottomuus ja täydellinen wastuunalaisuuden puute.

Leonid Menshikoffin hallussa olewat asiakirjat.

Walaistusta Wenäjän Suomi-politiikkaan.

„Ruskoje Slowo” Parisin kirjeenwaihtaja kertoo, että aineisto, joka on Menshikoffin hallussa, jakaantuu neljään ryhmään.

Ensimäiseen kuuluu asiakirjoja, jotka koskewat Wenäjän hallituksen sisäpolitiikkaa ja Suomen asioita. Menshikoffin arkistossa on jäljennöksiä Trepoffin ja Stolypinin kiertokirjeistä kuwernööreille „perustuslaillisuuden” woimaanastumisen ajoilta. Näissä kiertokirjeissä kuwastuu korkeimpain piirien ajatukset perustuslaillisista uudistuksista. Erittäin rikas ja monipuolinen on se osa ainehistoa, joka walaisee Suomen perustuslaillista järjestystä wastaan harjoitettua politiikkaa.

Toinen ryhmä koskettelee poliisidepartementin toimintaa, antaen kuwan erityisesti Ratshkoffin, Gerasimoffin ja Manniloffin toiminnasta.

Kolmannen ryhmän paperit koskewat prowokaattoreita. Niistä on suurin osa jo julkaistua tawaraa, mutta pari mieltäkiinnittäwää „tapausta” on wielä julkaisematta. Toinen koskee erästä yliopiston professoria, toinen kahta moskowalaista kirjailijaa.

Neljännen ryhmän paperit koskewat Aseffia ja Hartingia. Joukossa kuuluu olewan Hartingin salakirjaimilla kirjoittamia kirjeitä, jotka koskewat Parisissa harjoitettua pommiwalmistusta.

Diskonton korotus.

Lontoosta, syyskuun 29:ntenä päiwänä. Englannin pankki on korottanut diskonton 4:ään prosenttiin.

Carlströmin pesän konkurssi.

Welkojain kuulustelu.

Eilen Kristiinan raastuwanoikeudessa toimitetussa toiminimi A. Carlströmin konkurssipesän welkojain kuulustelussa ilmotti Waasan Osake-Pankin asiamies asessori P. Henner pankin saatawien nousewan noin 2,000,000:een markkaan. Waltakirjalla edusti asessori Henner seuraawien toiminimien welkomuksia: Waasan sokeritehdas osakeyhtiön hiukan yli 58,000 mk, Waasan puuwillatehdas osakeyhtiön hiukan yli 14,000 mk, Waasan höyrymylly osakeyhtiön 4,600 ja Waasan saippuatehdas osakeyhtiön 900 mk. Uskotuiksi miehiksi walittiin prokuristi F. Carlström, henkikirjuri A. Lewan ja konsuli E. Zetterman. Walwontapäiwäksi määrättiin tammikuun 30:s päiwä 1911. Pesäluettelon laatimista warten määrättiin 2:n kuukauden aika.

Axelinin juttu.

Axelinin juttu oli eilen uudelleen käsiteltäwänä Kristiinan raastuwanoikeudessa.

Eilinen oikeuden käsittely oli pääasiallisesti aikaisemmin mainittujen maakauppiaitten kuulustelua, joista suomeapuhuwia edusti waratuomari Yrjö Pulkkinen Tampereelta ja ruotsiapuhuwia waratuomari Lind Kristiinasta. Maakauppiaat yhtä lukuunottamatta tunnustiwat nimikirjoituksensa, mutta huomauttiwat samoinkuin poliisikuulustelussakin, että wekselit oliwat kirjoitetut liian suurille summille. Axelin tunnusti niin olewan, mutta sanoi niihin summiin otetun maakauppiaitten aikaisemmain welat.

Eilispäiwän oikeudenkäynnistä sai sen waikutuksen, ettei Axelin ollut käyttänyt lainaamiaan rahoja omiin tarpeisiinsa, waan toiminimen laskuun.

Maakauppiaitten ja yleisen syyttäjän pyynnöstä lykättiin jutun enempi käsittely lokakuun 24:nteen päiwään.

Ammattien tarkastus w. 1909.

Mitä Tampereen piiritarkastajalla on kerrottawana?

Meidän täytynee olla kiitolliset siitä, että ammattitarkastajain kertomukset wirallisesti julaistaan jo ensi seuraawana wuonna, ehkäkin wasta syyskuussa. Woidaanhan näet sanoa, että näin tullaan olleeksi ainakin osapuilleen tapausten tasalla ja että nuo samaiset kertomukset wielä jonkun werran mielenkiintoa herättäwät.

Tällä huomautuksella woimme nyt siirtyä kuulemaan mitä Tampereen piiritarkastajalla, joka on hoitanut myöskin uutta Oulun piiriä, on kerrottawana wiimewuotisista työoloista ja toiminnastaan.

Yleiskatsauksena

hän lausuu:

Wuonna 1909, erittäinkin sen alkupuolella, ei työnteko ollut yhtä säännöllistä ja woimaperäistä kuin tawallisina wuosina, johtuen tämä etusijassa kysynnän wähenemisestä ja sen aikaansaamasta meidän pääasiallisten wientitawaraimme, puutawarain ja paperin huonoista hinnoista ulkomaisilla markkinoilla. Tämän johdosta myös metsäin ostelu ja hakkuu wäheni tuottaen ilmeistä rahanpuutetta maalaiswäestölle, mikä seikka taas waikutti muihin teollisuusaloihin.

Wuoden lopulla kuitenkin alkoi suurempi wirkeys, warsinkin puutawarateollisuudessa mikä ilmenee työntekijäluwun lisääntymisestä. Minulle annetuista tiedoista näkyy että wuonna 1908 oli silloisessa pohjoisessa piirissä työntekijöitä kaikkiaan 27,405 ja wuonna 1909 saman alan käsittäwissä yhdistetyissä piireissä 29,215.

Työnantajain ja työntekijäin wäleistä

piiritarkastaja kertoo, että on ollut ainoastaan pari pienenlaista lakkoa, jotka sowittiin jo alussaan, ja että nähtäwästikin työnantajain ja työntekijäin wälit owat olleet hywät. Aiwan todennäköisesti on työwäenpiireissä myös päässyt waltaan lewollisempi mieliala, niinkuin isompien teollisuuslaitosten työnjohtajatkin wakuuttawat ja, heidän lausuntojensa mukaan, on työnteossa nyttemmin myös alkanut ilmetä suurempaa halukkaisuutta ja huolekkuutta. Työwäensuojeluslakeja on moitteettomasti noudatettu, paitsi kahdessa tehtaassa, joissa on rikottu lakia lasten ja nuorten henkilöjen työaikaan nähden, ja on syylliset tämän johdosta saatettu

Kunn. kuukausi- ja vuosineljänneksen tilaajoita kehotetaan uudistamaan tilauksensa ajoissa, ettei keskeytystä lehden lähettämisessä tapahtuisi.

syytteeseen sekä sakotettu. Kolmea työnantajaa on warotettu sen johdosta että olwat laiminlyöneet wakuuttaa työntekijänsä työssä kohtaawan tapaturman seurausten waralta, mutta kaikille kolmelle oli tämä laiminlyönti johtunut wäärinkäsityksestä.

Leipomot,

nimittäin leipuriammatin olot sekä leipurilaki ja sen soweltaminen owat olleet ammattitarkastajain erikoisen huomion esineinä. Niistä Tampereen piiritarkastaja lausuu:

Sen johdosta että uusi leipomolaki oli astuwa woimaan heinäkuun 1 päiwästä, kutsuttiin minut jo warhain kewäällä useihin Tampereen kaupungissa sijaitsewiin leipomoihin antamaan tarpeellisia ohjeita sekä selittämään lakia ja sen waatimuksia, ja onkin leipomot pantu moitteettomaan kuntoon. Mikäli olen niissä jälestäpäin käynyt näyttäwät ne pidetyn siisteinä ja owat leipomonomistajat tehneet kaiken wastustelematta sekä mitä suurimmalla auliudella. Tämä koskee kaupunkeja, missä leipomot owat terweydenhoitolautakuntain silmälläpidon alaisina ja usein tarkastetaan. Pahempi on laita maaseudulla. Laissa tosin sanotaan, että kunnallislautakunnan pitää hywäksyä huoneisto, ennenkuin leipomoliikettä siinä saa harjoittaa, mutta missä minä olen tullut käyneeksi leipomoissa, ei kunnallislautakunta enempää kuin kaan sen asettama henkilökään ole käynyt niissä yhdessäkään, eikä niille ole annettu lakia. Tämän johdosta ehdottaisin, että kunnallislautakuntia maamme kuwernöörien toimesta huomautettaisiin welwollisuudestaan tässä kohdin ja että sekä kunnallis- että terweydenhoitolautakunnat wekwoitettaisiin kirjallisesti hywäksymään huoneisto käytettäwäksi leipomoksi, ollen todistus siitä julkipantawa joko leipomoon taikka sen myymälähuoneistoon. Tuollaisia julkipanoja on tietääkseni eräissä kaupungeissa sekä Messukylän pitäjän leipomoissa.

Tarkastettujen laitosten lukumäärä.

Tampereen ja Oulun piireissä tarkastettiin wiime wuonna: asemapaikalla 193 ja asemapaikan ulkopuolella 543 eli siis yhteensä 736 teollisuuslaitosta.

Kantakirjasonninäyttely.

Tästä aamusta täällä Tampereella alkaa rotueläinten juhlapäiwät, jolloin sekä kaupunki- että maalaisilla on tilaisuus nähdä, millaisiin tuloksiin Hämeessä on karjan- ja hewosjalostuksen alalla ehditty. Toiwottawasti eiwät asianharrastajat eiwätkä muutkaan paikkakuntalaiset näitä mieltäkiinnittäwiä tilaisuuksia laiminlyö.

Tämä perjantaipäiwä on aamusta iltaan omistettu „Länsi-Suomen Karjanjalostusyhdistyksen” kantakirjasonninäyttelylle.

Siinä on jotain niin jykewästi houkuttelewaa tuollaisessa sonninäyttelyssä, jossa useampi kymmen jurtikkapäätä on eri tahoilta yhteisille juhlille kerääntynyt. Ja waikutus on yhäkin waltawampi, jos arm. juhlawieraat sekä „eksteriöreinsä” että „interiöreinsä” puolesta owat tyypillisiä — ei suinkaan „mailman”-, waan rodun parantajia ja karjakannan kohottajia. Yleisön pitäisi siis huomata ja ymmärtää, että se puheenaolewankaltaisia tilaisuuksia laiminlyödessään menettää paljo.

Tämänpäiwäisen näyttelyn ohjelma on erittäin mieltäkiinnittäwä.

Se alkaa klo 9 aamulla, jolloin eläimet arwostellaan ja toimeenpannaan sonnien ajokilpailu. Onhan syytä muutteeksi mennä tutustumaan näihinkin kilpakisoihin, jotka edustawat warsin tärkeää ja hyödyllistä puolta sonnien pidossa.

Klo 1—2 eläimiä esitellään piirissä ja selostetaan näyttelyä. Joka siis tahtoo oikein hawaintoperäisesti perehtyä siitossonnien hywiin ja ehkä huonoihinkin puoliin, maitopeileihin ja muihin maitomerkkeihin, hänen on wälttämättä tällöin näyttelyssä oltawa.

Päätteeksi klo 2 i. p. jaetaan palkinnot.

Juhlawieraitten, tarkotamme — osaaottawien sonnien lukumääränkin suhteen tämän päiwän näyttely on sangen huomattawa. Siihen näet on ilmoitettu 6 jälkeläispalkinnosta kilpailewaa, 26 wanhempaa ja 13 nuorempaa sonnia sekä 8 jälkeläisryhmää. Siispä muhkea kokoelma kyhmyniskaisia, huohottawia ja omalla äänellään laulawia „turpeenpuskijoita”. Kelpaa sitä katsella!

Lehmämies.

Pastori Pantsun siirtäminen Itä-Suomeen.

Täkäl. kreikkal. kat. seurak. jäsenet anowat siirtokäskyn peruutusta.

Mikäli olemme kuulleet, owat täkäläisen kreikkalaiskatolisen seurakunnan jäsenet laatineet ja päättäneet lähettää piispa Sergeille kirjelmän, jossa anowat, ettei pastori Pantsua siirrettäisi Itä-Suomeen, waan että hänet annettaisiin olla Tampereella edelleenkin.

† Johan Fredrik Ruuskanen.

Eilistä wastaan yöllä kuoli asunnossansa täällä noin 3 wiikkoa keuhkokatarria sairastettuaan tehtaan isännöitsijä Johan Fredrik Ruuskanen.

Wainaja oli syntynyt huhtikuun 15:ntenä päiwänä 1867 Ruuskasen rustitilalla Rantasalmella. 13-wuotiaana hän tuli Tampereelle toiminimi K. P. Ruuskasen liikkeeseen, jossa työskenteli 18 wuotta. Sittemmin hän yhdessä kauppias Fr. Björkqwistin kanssa perusti tänne willakutomotehtaan, jonka toiminimeksi tuli Tampereen Willakutomotehdas, J. Ruuskanen ja kumpp. Tämän tehtaan isännöitsijänä wainaja oli kuolemaansa saakka.

Wainaja oli koko elämänsä ajan hiljainen ja wakawa. Wainajaa jäi lähinnä kaipaamaan puoliso ja 4 lasta.

Hautaus toimitetaan ensi maanantaina klo 2 i. p.

— **Liikealalta.** Kajaanin koski- ja teollisuusosakeyhtiön warsinaisessa yhtiökokouksessa eilen illalla walittiin yhtiön johtokuntaan tirehtööri Gösta Serlachius, pankinjohtaja Albert Snellman ja isännöitsijä R. Schauman, sekä waralle waratuomari Ossian Procopé ja insinööri Gösta Bonsdorff. Tilintarkastajiksi walittiin tohtori G. Palander ja johtaja Hjalmar Gyldén sekä waralle apteekkari A. J. Molin ja waratuomari W. Soiwio.

— **Eräät korwausanomukset.** Renforsin, Helinin ja Kaulénin waltuustolle tekemät anomukset, että heille myönnettäisiin korwausta Puuwillatehtaankadun sulkemisesta aiheutuneen liiketappion wuoksi, rahatoimikamari ehdottaa hylättäwiksi.

— **Majatalon pidon kaupungissamme** wiiden wuoden aikana ensi wuoden alusta lukien on rahatoimikamari antanut puutarhuri Kalle Ahlqwistille 2,500:n markan suuruisesta wuotuisesta palkkiosta. Kiewari sijoitetaan Pellawatehtaankadun 19:nteen.

— **Majoituskustannukset.** Rahatoimikamari on päättänyt senaatilta anoa korwausta tähänastisista majoituskustannuksista, jotka tekewät noin 800 markkaa.

— **Wuokra-alueet.** Rahatoimikamari on päättänyt waltuustolle ehdottaa, että Tampereen Puuwillateollisuusosakeyhtiölle wuokrattaisiin elokuun 1:seen päiwään 1947 tehtaan wieressä olewa 1,600:n metrin suuruinen tontti 320:n markan suuruisesta wuotuisesta wuokrasta 10 %:n koroituksella joka kymmenen wuoden kuluttua, ja että wuokra uusittaisiin tämän wuokrakauden päätyttyä silloin wallitsewien wuokrahintojen mukaan.

Rahatoimikamari on waltuustolle antamassaan lausunnossa ehdottanut hylättäwäksi Juhannuskylän tonttien n:o 24—28 wuokraajain anomuksen saada pitennettyä wuokraoikeutta.

— **Tiilitehtailija Cederin anomuksen,** että tiilien satamatakssaa alennettaisiin, ehdottaa rahatoimikamari hylättäwäksi.

— **Länsi-Suomen Karjanjalostusyhdistyksen wuosikokous** on tänään raittiusyhdistys „Taiston” talossa. Kokous alkaa klo 5:ltä i. p.

— **Köyhäinhoitohallituksen kokouksessa** eilen illalla päätettiin puoltaa opettaja J. Laurilalle wapautusta piirimiehen toimesta ja esittää hänen tilallensa kultaseppä Gust. Lindelliä.

Läpikäytiin piirikokousten pöytäkirjat, joissa ehdotetut wakinaiset lokakuun awut hywäksyttiin pienillä muutoksilla. Samassa yhteydessä päätettiin piirimiehille ja kaitsijoille lähettää kiertokirje kehoituksella alentaa wakinaiset awut mahdollisimman wähään. Uusia wakinaisia apuja myönnettiin 5:lle pyytäjälle yhteensä 50 markkaa.

Köyhäintalon hoidokkaan Emil Björkin walituksen johdosta oli esimies Lindberg pitänyt tutkimuksen. Hänen laatimansa, köyhäinhoitohallituksen puolesta kuwernöörille annettawa selitys hywäksyttiin semmoisenaan.

Köyhäinhoitohallituksen työlaitoksen wirkailijoille, jotka hoitawat toistensa tehtäwiä kesälomien aikana, ei päätetty maksaa mitään erityistä palkkiota, paitsi siinä tapauksessa, että jollekulle on loman ajaksi hankittawa sijainen ulkopuolelta laitoksen wakinaisen henkilökunnan.

Lisäykseksi siihen ilmoitukseen menoista, mitkä aiheutuiswat siitä, että työlaitoksen naisosasto siirrettäisiin taloon 108 Juhannuskylässä, päätettiin rahatoimikamarille ilmoittaa, että muutoksesta johtuu, yli ennen ilmoitetun määrän 700:n markan kustannus asunnosta naistyönjohtajalle.

Alettiin läpikäydä tulewan wuoden tulo- ja menoarwiota, mutta jäi se, samoin kuin muutama muukin kysymys ensi maanantaina pidettäwään kokoukseen.

— **Häwytön huligaani.** Hewosmies Juho Wilhelm Henriksson oli eilen illalla kello 8 aikaan aiwan aiheettomasti lyönyt kädellään muuatta palwelijatarta wasten kaswoja soittolawan kohdalla espiksellä. Palwelijatar oli kaikessa rauhassa kulkenut erään mieshenkilön kanssa. Henriksson, joka tuli heitä wastaan, ei ollut sanonut mitään, waan antoi iskun äkkiarwaamatta. — H. joutuu raastuwanoikeuteen wastaamaan teostaan.

— **R. y. Aamuruskon kokous** oli wiime tiistaina. Esillä oli seuraawat asiat. Näytelmäseura ilmoitti, että sen johtaja hra Oskar Hiisti oli eronnut ja hänen tilalleen oli walittu hra Wäinö Kanerwa. Perhe-iltaman pidosta tehtiin se päätös, että jos teatteri näyttelee perjantaina, pidetään se ensi tiistaina, jolloin myös jaetaan lippuja. Seuran yleinen iltama on ensi sunnuntaina, jolloin näytelmä-seura esittää näytelmän „Sylwi”. Luettiin seuran käsinkirjotettu sanomalehti „Ruskotar” sekä walittiin sille uudet toimittajat. Jäseniä oli saapuwilla noin 60. Useita uusia jäseniä liittyi. Kokouksen loputtua laulettiin ja leikittiin.

— **Palokunta hälytettiin** eilen illalla klo 10,23 Laukontori 6:teen. Siellä oli lannansäilytyshuoneessa syttynyt tulipalo. Palokunta sammutti tulen heti alkuunsa.

Nuorsuomalaisille yhdistyksille ja piiritoimikunnille.

Wiime kewännä henkiin herätetty Nuorsuomalainen Sanomalehtimiesyhdistys päätti matka-apurahaston aikaansaamiseksi panna ensi marraskuun 12 ja 13 päiwinä toimeen kautta koko maan nuorsuomalaiset sanomalehtimiespäiwät.

Matka-apurahaston aikaansaaminen puolueemme sanomalehtimiehiä warten on tawattoman tärkeä kysymys.

Selittämättäkin tiedämme kaikki, miten suuri merkitys sanomalehdistöllä nykyaikana on ei ainoastaan waltiollisessa toiminnassa, waan kansan kaikissa sekä henkisissä että aineellisissa harrastuksissa. Ja sanomalehden toiminnan menestyminen riippuu luonnollisesti sen toimittajien taidosta ja innostuksesta. Niitä molempia owat omiansa mitä suurimmassa määrässä lisäämään opintomatkat sanomalehtiolohinkin nähden kehityksessä edellä olewiin maihin. Ulkomaisia opintomatkoja tekewätkin meidänkin maastamme nykyisin taiteilijoista puhumattakaan runsaasti opettajat, wirkamiehet, liike- ja teollisuusmiehet, maanwiljelijät, käsityöläiset y. m., joille kaikille waltion puolestakin matka-apurahoja annetaan. Mutta sanomalehtimiehille, joilta ennen muita waadittaisiin laajaa katsetta sekä opettawien ja kehottawien esimerkkien näkemistä, se ei ole ollut mahdollista muuta kuin harwoissa poikkeustapauksissa. Heidän palkkansa owat harwoja poikkeuksia lukuunottamatta olleet hywin pienet, pitemmän loman saanti waikea ja matka-apurahat owat kokonaan puuttuneet. Tosin eduskunta wiime kewännä hywäksyi sellaisia warten määrärahan, mutta sen päätös jää luonnollisesti wain todistukseksi siitä, että sellaisia eduskuntakin yksimielisesti katsoi tarpeellisiksi, sillä nykyoloissa ei hallitus puolestansa waltiowaroja sellaisiin yleishyödyllisiin tarkoituksiin myönnä.

Kansalaisten on wastattawa hallituksen menettelyyn pitämällä yksityisesti huolta matka-apurahaston aikansaamisesta sanomalehtimiehilleen. Ruotsalaisten ja suomettarelaisten sanomalehtimiehillä onkin jo runsaat matka-apurahastot. Nuorsuomalaisten on kiiruimman kaupalla se puute korjattawa.

Sentähden pyydämme mitä kohteliaimmin puoluejärjestöjä walmistamaan alussa mainittuja sanomalehtimiespäiwiä. Kaikkien nuorsuomalaisten yhdistysten olisi heti walittawa sitä warten juhlatoimikunta, missä sitä ei wielä ole tehty.

Juhlatoimikunnan asia olisi sitten ensiksi päättää, pannaanko eri juhlatilaisuus toimeen omalla paikkakunnalla tai awustetaanko läheisimmän keskuspaikan juhlia.

Piiritoimikuntien olisi pidettäwä huolta siitä, että nämät alkutoimet kaikkialla nopeasti suoritetaan, ja ohjattawa tarpeellista yhteistyötä eri paikkakuntien wälillä.

Kuten tunnettu, ei juhlien yhteydessä panna toimeen arpajaisia. Mutta myyjäisiä warten olisi naisten tämä lyhyt aika ahkerasti ommeltawa ja miesten kerättäwä lahjoja, samalla kun henkisen ohjelman walmistamisessa hääritään.

Me sanomalehtimiehet emme ole usein kääntyneet yleisön puoleen omassa asiassamme. Nuorsuomalaiset sanomalehtimiehet tekewät sen ensi kerran. Uskallamme sentähden toiwoa, että tämä lyhyt syyskausi käytettäisiin meidän hywäksemme. Me ponnistelemme sitten taas koko wuoden yleisön palweluksessa.

Nuorsuomalainen Sanomalehtimiesyhdistys.

Hirwijutut Lempäälän kihlakunnanoikeudessa.

Lempäälän kihlakunnanoikeudessa toissapäiwänä oli käsittelynalaisena syyte 5:n naarashirwen ampumisesta. Syytteeseen wastaamaan oliwat haastetut tilalliset Hj. Mikkola, H. ja E. Jara, torppari Huhtamo, ylioppi. E. Hawas, talollisenpoika Konsala ja kansakoulun opettajan poika Niilo Talwenheimo, sekä wiipurilaiset työmiehet A. Kanninen ja D. Wihko, joista wiimemainittu kuitenkin oli jäänyt oikeuteen tulematta.

Poliisitutkinnossa pidetystä pöytäkirjasta selwisi, että seurue oli metsästäessään Kuiwaspään, Lopen ja Maisekannan metsästysmailla syyskuun 1:sen ja 8:nnen päiwän wälisenä aikana, kaatanut m. m. wiisi naarashirweä, joista 15 wuotias Niilo Talwenheimo 1/9 yhden ja 3/9 toisen, ylioppi. Eino Hawas 4/9 kolm., A. Kanninen nelj. ja työmies T. Wihko 8/9 wiidennen. Lihat oliwat suurimmaksi osaksi jaetut seurueen jäsenten kesken, ainoastaan 202 kiloa ja nahat oli myyty Tampereella. Sen lisäksi oliwat Wihko ja Kanninen maanwilj. Paloheimon lupakirjalla metsästäen Pietilän maalla kaataneet yhden naarashirwen, jonka lihat oli wiety maanwilj. Paloheimolle.

Wastaajat tunnustiwat ampuneensa poliisiraportissa mainitut hirwet, jonka todistajiksi haastetut lähes katsikymmentä todistajaakin todensiwat.

Antamassaan päätöksessä kihlakunnanoikeus katsoi selwitetyksi, että wastaajat oliwat tehneet itsensä syypäiksi naarashirwien luwattomaan kaatamiseen, minkä wuoksi kihlakunnanoikeus harkitsi oikeaksi tuomita wastaaja A. Kannisen jatketusta luwattomasta useamman naarashirwen ampumisesta 350:n mk:n sekä wastaaja Hawaksen naarashirwen ampumisesta 200:n mk:n sekä muut wastaajat 80:n mk:n sakkoihin. Mitä tulee Niilo Talwenheimoon pääsi hän alle 15:n wuoden ikäisenä waroituksella, warsinkin koska isäkin jo häntä oli wakawasti nuhdellut.

Kanne talollista K. Konsalaa wastaan hyljättiin.

Poisotetut lihat tuomittiin menetetyiksi kruunulle. Myydyistä lihoista saadut rahat 102 mk. tuomittiin maksamaan takaisin kruunulle sekä myydyistä nahoista yhteensä 32 mk. Syytös Wihkoa wastaan tulee esille ensi talwikäräjissä, jolloin myös lopullisesti määrätään todistajien palkoista y. m.

Tampereen—Jywäskylän puhelinjohto.

Tarkotukseensa tykkänään kunnoton.

Olemme jo useasti huomauttaneet, kuinka kelpaamaton tarkotukseensa Tampereen—Jywäskylän puhelinjohto on. Sehän on yhtenään ollut epäkunnossa, aiheuttaen siten yleisölle ikäwiä yllätyksiä, jopa suoranaista wahinkoakin warsinkin liikemiehille, jotka tärkeissä ja kiireellisissä asioissa puhelinta käyttäwät. Sananparreksi onkin tullut, että kuta joutuisampi asia Jywäskylään, sitä todenmukaisempaa myöskin että puhelinjohto on epäkunnossa.

Ja mikä pahinta — meistä on näyttänyt siltä, ett'ei asianomainen johdon omistaja, Rauman—Keski-Suomen Telefoniosakeyhtiö, näy mainittawammin huolehtineen eikä huolehtiwankaan siitä, että lakkaamattoman walituksen alaiset olot korjautuisiwat. Käydäänhän tosin kaatuneita paikkoja pönkittämässä ja katkenneita jälleen yhteenliittämässä, mutta tämä on wain sellaista hetkellistä paikkailua ja parsimista, jonka tuottama ilo on warsin lyhytaikainen. Mutta perinpohjaisempiin uudistuksiin, jotka tuottaisiwat pysywäistä parannusta, ei yhtiö näy waiwautuwan eikä hywillä tuloillaan uhrautuwan.

Liekö yhtiö nyttemmin saanut myönnytyksensä jatketuksi wai mikä liekään ollut syynä, warmaa wain on, että kysymyksessäolewa puhelinjohto wiime päiwinä on ollut aiwan erikoisesti retuperällä. Meidän kokemuksemme mukaan se wiime perjantaina katkesi tai tukkeusi; wiime tiistai-aamuna se jälleen hetkeksi korjausi, mutta meni taasen lukkoon — wiime torstaina puolenpäiwän ajoissa hetkeksi selitäkseen. Mutta eilen se jälleen oli epäkunnossa!

Woitaneekohan mokomampaa kurjuutta puheenaolewalla alalla ajatella!

Tällainen tärkeän puhelinjohdon kunnossapito ilmaisee, ett'ei asianomainen yhtiö aijokaan parempaan olotilaan pyrkiä. Turhaa siis on enää siltä taholta apua odottaa. Olemmekin ottaneet tämän asian puheeksi kehottaaksemme tamperelaisia liikemiehiä ja muita asiaaharrastawia paikkakuntalaisia ryhtymään sellaisiin toimenpiteisiin, että puheenaolewa epäkohta jollain muulla keinolla saadaan poistetuksi. Meidän on wihdoinkin saatawa täältä

Jywäskylään sellainen puhelinjohto, josta on — ei suinkaan enimmäkseen wain hankaluutta ja wahinkoa, waan todellista hyötyä.

Päivän kuulumilta.

Muu'an lähetysretki.

Luotsipäällikkö tarkastusmatkalla.

Wiime kesänä juhannuksen korwissa purjehdin kalastusweneellä Kemistä erääseen saareen, missä sijaitsi muutaman isorysäyhtiön pääasema. Olinpa kerrankin sellaisessa kunniassa, että kokonaista kolme tuwalleen palajawaa ruununluotsia oli hywäkyytistä kulkuamme ohjaamassa — päiwänpolttamia, sikkarasilmäisiä ja reipasluontoisia merimiehiä.

Tarinoitiin yhtä toista. Kerroin heille etelä-Suomen kuulumisia. Silloinpa wanhin luotseista yht'äkkiä sanoi:

— Lehdissä on näkynyt, että ne Suomenlahden luotsit eroawat toimistaan, jos luotsilaitos wenäläiseksi tehdään. Meistä pohjanlahtelaisista ei ole puhuttu mitään. Mutta kyllä minä wain sanon, että samalla kannalla mekin ollaan — joka mies.

Puhujan äänessä ilmeni wäärinkäsitetyn ihmisen mielipaha.

Molemmat toiset luotsit wakuuttiwat towerinsa puhuneen totta. Tämä wakuutus ilmaistiin sellaisella pontewuudella ja äänen teräwyydellä, että se painui sywälle mieleeni.

— — —

Tämän keskustelun muisto ihan kuin itsestään wirkistyi sanomalehdistä huomatessani nykyisen luotsipäällikön parhaillaan olewan Pohjanlahden luotsipaikkoja tarkastelemassa ja ulotuttawan retkensä mainitun wesistön pohjoisiin perukoihin saakka. Tulin näet ajatelleeksi, ett'ei se matka ole onnistuwa . . . Sielläkin on tie pystyyn nousewa . . .

Mitäkö tällä puhellani tarkotan . . ? Sitä wain, ett'ei luotsipäällikön matka ole wain tawanmukaista tarkastusta warten, waan että se samalla on eräänkaltainen lähetysretki, jolloin luotsien mielialaa tutkitaan ja tiedustellaan sekä heitä koetetaan taiwutella suopeammiksi luotsilaitoksemme wenäläistyttämiselle. Niinpä tämän matkan alkutaipaleelta kerrotaan:

Luotsien selitys, että he eroasiwat, jos luotsilaitos alistetaan Wenäjän meriministeriön alaiseksi, on askaroinut luotsipäällikön mielessä enemmän kuin mikään muu. Luotseille ewersti Samsonow on huomauttanut, että he päätöksessään pysymällä aiheuttaisiwat itselleen, maalle ja ulkomaille wahinkoa. Hänen Majesteetilleen kuuluu luotsipäällikkö eräässä wastaanotossa maininneen luotsien eroamisuhasta eikä Hänen Majesteettinsa ollut woinut hywäksyä tätä luotsien päätöstä. Hra luotsipäällikkö on wielä huomauttanut tämän päätöksen epäilemättä aiheutuneen kiertäwäin agitaattorein esityksistä — käsitys, jota luotsit wastustiwat. Sanomalehdetkin, hra luotsipäällikkö on arwellut, julkaisewat niin paljo edeswastuuttomia lörpötyksiä, johon muuan luotseista kuuluu wastanneen, että jos wain puoletkaan siitä mitä sanomalehdet owat kirjottaneet olisi totta, sekin riittäisi eroamisen perustukseksi. Lopuksi ewersti Samsonow pyysi luotseja seikkaperäisesti tekemään selkoa niistä syistä, joiden takia he ewät woisi jäädä palwelukseen, jos luotsilaitos alistettaisiin meriministeriön alaiseksi, minkä johdosta Kristiinan seudun luotsit tulewatkin kirjallisesti esittämään käsityskantansa. —

— — —

Tästä näkyy, että uusi luotsipäällikkö kerrassaan harwinaisella sitkeydellä ja antautumisella on ryhtynyt Wenäjän meriministeriön lähetyssaarnaajaksi maamme luotsien keskuudessa. Joll'ei hän tässä tehtäwässään onnistu, niin se ei suinkaan ole hänen wikansa, waan meidän kelpo luotsiemme walweutuneen, yleisiä näkökohtia huomioonottawan mielen ansio. Karkesta päättäen luotsipäällikkö on joutunut sellaisen miehen asemaan, josta sanotaan, että — „hänellä on waikea pähkinä purtawana".

— — —

Muistelenpa nyt mielelläni niitä wiime kesänä tapaamiani pohjois-Pohjanlahden luotseja . . .

Lentäwä.

Pikku uutisia.

— Talolle tänä iltana! Me menemme sinne tietysti kaikki. Nuorsuomalaisen yhdistyksen ohjelmallinen kokoushan siellä kello 8 alkaa ja ne näkywät muodostuwan oikein kansanwaelluksiksi. Kokouspuolen luulisi tälläkin kertaa wiehättäwän, sillä paitsi waltiollista asemaamme, tulee siellä myöskin muutamat tärkeät kunnalliset kysymykset pohdittawiksi. Huwipuolesta on myöskin hywä huoli pidetty, joten warmuudella woimme sanoa: „Illalla tawataan!"

Osmo.

— Ministeriwaltiosihteeri Langhoff lähtee perheasioissa Englantiin ja palaa lokakuun puoliwälissä takaisin Pietariin, tietää St. Pet. Zeitung.

— Miten Helsingissä suomalaista yleisöä kohdellaan. Hels. S:t kertowat: Kun eräs rouwa wiime lauantaina torilta palatessaan oli kulkemassa raitiotien yli, oli hän wähällä joutua raitiowaunun n:o 36 alle, joka waroitusmerkkiä antamatta kulki ohitse. Wiime hetkessä kerkesi hän kuitenkin pois waunun tieltä, mutta waatteet jo koskettiwat siihen. Jälestäpäin huomautti mainittu rouwa waunun kuljettajaa suuresta huolimattomuudesta, jolloin tämä sanoi kauwempana soittaneensa, mutta ei lähellä. Kun rouwa uhkasi tehdä ilmotuksen tapahtumasta, sanoi kuljettaja: „teke sinä waan, mitä sinä tahto", ja waunun konduktööri lisäsi puolestaan samoin huonolla suomella: „mitä wasten sinä mene kestelle katu, et sinä ole mitään wosikka".

Tämä on todellakin tapahtunut Helsingissä. Ja missäpä muualla? Sillä tosiasiaksi näkyy jääwän, ettei ole olemassa sen siwistymättömämpää ihmisluokkaa kuin ne ruotsalaisen kulttuurin kaswatit, joita pääkaupungissa hakemalla haetaan yleisön palwelukseen. Johtuu mieleen ruotsalainen sananparsi, jonka woi suomentaa: renki herransa mukainen.

— Uusi teurastuslaitos awataan huomenna, jolloin wanha suljetaan.

— Iltakurssi kaawapiirustuksessa ja leninkiompelussa alkaa Lindfelt-Lehtisen käsityökoululla, ensi tiistaina 4 p:nä Lokak., niinkuin ennen jo on ilmoitettu.

Oppilaiksi pyrkiwät woiwat wielä ilmoittautua, opett. Hanna Hellsténille Läntinenkatu 41, joka myös antaa lähempiä tietoja.

— Walmistukset rottasotaan Helsingissä. Helsingin kaupunginwaltuusmiehet owat myöntäneet 2,500 mk rottien häwittämistä warten, sillä rottasotaan on nykyisin ruttowaaran johdosta kiinnitettäwä erikoista huomiota. Sikäläisen terweyshoitolautakunnan toimesta on äsken koitettu ottaa selwää rottien „wäestä ja woimasta". Se on tehty siten, että pieniä nisupaloja on asetettu öiksi m. m. tullihuoneisiin ja warranttimakasiiniin. Yhdessä makasiinissa söiwät rotat 152 nisupalasta 94, toisessa 1,730 palasesta 433, kolmannella kerralla 1,161 palasesta 549 ja neljänn. kerralla 688 palasesta 340. Wiimeksi ripoteltiin warranttimakasiiniin 574 palasta. Niistä katosi 161. Muuten tehtiin se huomio, että rotat söiwät nisupaloja enemmän sellaisista makasiineista, missä ei juuri muuta syötäwää ollut.

Näiden kokeilujen kautta päästään selwille, missä määrin rotat owat waarallisia ja kuinka paljon myrkkyä on tarwis panna leipäpaloihin.

— Jalokiwiwarkaaksi epäiltiin tiistaina muuatta belgialaista matkustajaa, joka höyrylaiwalla „Prinsessan Margareta" saapui Tukholmasta Turkuun. Hän oli matkalla Helsinkiin mutta Turkuun päästyään toimitettiin matkustajan kanssa kuulustelu, jonka tuloksena kuitenkin oli, että matkustaja hawaittiin syyttömäksi ja siis sai hän esteettä jatkaa matkaansa.

Epäileminen aiheutui seuraawanlaisesta jutusta: Kuluwan syyskuun 10:ntenä p:nä tehtiin Münchenissä Saksassa suuri jalokiwen kawallus. Kaikkiaan häwisi jalokiwiä 142,600:n mkan arwosta. Anastajista, joita oli kaksi, lähetettiin sitte walokuwat useampien maiden poliisilaitoksille m. m. Turkuunkin, jotta herrasmiehet tawattaessa woitaisiin ottaa kiinni. Kun sitte „Prinsessan Margareta" eilen oli matkalla tänne, oli laiwalla matkustaja, joka joissakin suhteissa muistutti jalokiwiwarkaita. Laiwan perämies ilmotti epäilystään, ja niin joutui matkustaja kuulustelun alaiseksi. Tuntomerkit eiwät kaikki kuitenkaan sopineet ja kuten sanottu hawaittiin matkustaja syyttömäksi.

— **Teatterissa.** Mikä on Tampereen Teatterin ensi ilta?
— Ei sitä koskaan tiedä.

Muualta kotimaasta.

Porin radan liikenneolot.

Porin waltuuston lähetystö.

Porin kaupunginwaltuusto walitsi eilen ns. warakonsuli K. G. Sundellin ja kultaseppä Isak Sahan jäseniksi siihen lähetystöön, jonka waltuusto on asettanut waatimaan rautatiehallitukselta erinäisiä toimenpiteitä liikenteen suhteen Porin radalla.

Waasan sylkemisjutut.

Toimeenpanussa tutkimuksessa on käynyt selwille, että kaksi aikaisempaa tapausta, jolloinka eräs poikanen on wiskannut lumipallolla Waasan wenäläistä pappia ja pari tyttöstä sattunut sylkemään mennessään hänen ohitsensa, owat tosia. Toiset owat sitäwastoin aiwan mitättömiä ja wiimeinen, jonka johdosta ilmianto on tehty, on kokonaan perätön.

Roswoja.

Eilen klo 11 aikaan ap. kun 69 wuotias tilallinen Tahwo Pätilä Joutsenon kirkonkylässä meni lämmittämään riihtä, saapui kaksi tuntematonta miestä sinne, löi Pätilän tainnuksiin ja ryösti häneltä yli 4,000 markkaa rahaa ja taskukellon. Toinen miehistä oli pudottanut ja jättänyt riiheen lakkinsa ja sijaan ottanut Pätilän niinikään kahakassa pudonneen lakin. Wiipurista on lähtenyt etsiwiä ajamaan ryöwäreitä takaa.

— **Jälleen maanwieremä Espoon aseman luona.** Keskiwiikkona klo puoli 12 aikaan päiwällä tapahtui jälleen maanwieremä Espoon aseman lähellä, samassa paikassa kuin joku päiwä sittenkin. Maa wieri nytkin 3 metrin sywyyteen, mutta tällä kertaa rataa lähempänä. Wieremä tapahtui korjaustyön aikana. Mitään wahinkoa ei tullut ihmisille eikä liikennekään keskeytynyt.

Tämä on jo kolmas wieremä pienessä ajassa.

— **Suomen yksityisomaisuuksien yhteinen arwo.** Maisteri Oskari Autere on Yhteiskuntataloudellisessa aikakauslehdessä julaissut tietoja Suomen yksityisomaisuudesta.

W. 1903 laskee tutkija yksityisomaisuuksien jakaantuneen seuraawasti:

Maanwiljelyskiinteimistöjä 3,000 milj. mk; muita kiinteimistöjä 120 milj. mk; kaupunkikiinteimistöjä 670 milj. mk; kauppalaiwasto 59 milj. mk; maanwiljelyskiinteimistöjen eläwä irtain omaisuus 232 milj. mk; maanwiljelyskiinteimistöjen kuollut irtain omaisuus 100 milj. mk; warastot, (kauppawarastot, jywäwarastot y. m.) 284 milj. mk; muilla elinkeinon aloilla käytetyt wälineet, koneet y. m. 130 milj mk; yksityisten hallussa olewat rahat ja arwopaperit 82 milj. mk; yksityissaatawat waltiolta 345 milj. mk yhteensä 5,477 milj. mk.

Tästä summasta on otettawa pois yksityiswelat waltiolle y. m., jotka owat yhteensä 372 milj. mk. Loppusumma on siis 5,105 milj. mk. Asukasta kohti lankee siis 1,800 mkan omaisuus.

Werrannon wuoksi mainittakoon, että Saksassa ja Ranskassa tekee se noin 7,000 mkaa asukasta kohti, Isossa Britannissa noin 8,000 mk sekä Pohjois-Amerikassa 6,500 mk.

Kirjallisuutta ja taidetta.

Neiti Agda Högströmin konsertti.

Harwalukuiselle, mutta kiitolliselle kuulijakunnallensa walmisti neiti Högström iloisen yllätyksen konsertillansa. Hänellä näet on woimakas sopraano, wärityksiltään hiukan tumma, mutta erittäin kaunissointuinen; siitä woidaan wielä paljon aikaansaada. Hywässä koulussa on siitä jo saatu hangatuksi pois särmikkäisyydet ja epätasaisuudet, joten se jo kaikilla asteilla kaikuu ilahuttawan täyteläältä ja soinnukkaalta. Melkoista kehitystä ilmaisi myöskin hywä tekstinlausunta, osoittaen, ettei tällä nuorella laulajattarella ollut enää erikoisempaa waiwaa äänenmuodostamisessa. Erityisesti kiintyi kuulijan huomio siihen seikkaan, että neiti H. lauloi melkoisen matalatkin äänet soinnukkaasti ja hywin tuettuina, mutta siitä huolimatta heläytti esim. korkean as:in, niin että sitä oli ilo kuulla.

Ensimäiseen konserttiinsa oli neiti Högström, wiisaasti kyllä, walinnut werrattain waatimattomia numeroita, lauluja, joiden hallitseminen ei tuota suuria waikeuksia. Ja meidän onkin mielihywällä myönnettäwä, että hän niissä onnistui hywin. Puhtaus ei koko konsertin aikana jättänyt oikeastaan mitään toiwomisen waraa ja se tapa, millä laulut esitettiin, osoitti, että konsertinantajattarella oli hywää tahtoa luoda niihin elämää ja henkeä. Jollei hän siinä nyt ihan aina täysin onnistunutkaan, ei se ketään ihmetyttäne. Sellaista ei näet opita koulussa, waan elämässä, jossa tunteet sywentywät ja woimistuwat. Ainoa seikka, mikä selwimmin ilmaisi oppilaskantaa, oli tempon hidasteleminen. Siitä huomasi, että ei laulajatar wielä woi täysin wapautuneesti laulaa.

Kaikekseen jätti neiti Högström ensimäisellä konsertillaan itsestänsä mitä edullisimman waikutuksen. Me olemme wakuutetut, että hänestä wuosien kuluessa woi kehittyä taiteilija, jonka nimi tulee olemaan arwossapidetty. Hänellä on siihen mitä parhaimmat soitannolliset edellytykset, joiden arwoa suuresti wielä lisää edullinen ulkomuoto. Katsellessamme häntä lawalla, emme woineet olla ajattelematta sitä, miten edullisesti nuo säännölliset piirteet oopperassa waikuttaisiwat.

Mutta tulewaisuus riippuu nyt suurelta osalta neiti Högströmistä itsestänsä. Nyt on ensiksi löydettäwä hywä opettaja, joka johdonmukaisesti edelleen kehittää tuota erinomaista ääniainesta siihen suuntaan, missä se parhaiten pääsee oikeuksiinsa. Sitten työtä, yhä waan työtä muutamina wuosina, ja saammepa nähdä että neiti H. woi kunniakkaasti astella samoja uria, joita niin moni muu suomalainen laulajatar on kulkenut. Siinä toiwossa, että neiti H. pysyy uskollisena omalle itselleen ja niille kauniille lupauksille, jotka hän eilen antoi, lopetamme tämän konserttiselostuksen.

Yleisöä oli, ikäwä kyllä, wähän tässä ensikertalaisen konsertissa. Se ei suinkaan säästänyt suosionosoituksia, antoipa waatimattoman kielowihkonkin ja sai wastalahjaksi pari uusintonumeroa sekä yhden ylimääräisen.

Säestyksestä piti herra Kauppi huolen tottumuksella ja aistilla, kuten ainakin.

—k.

Sulo Hurstinen

antaa tänä iltana kansankonsertin Työw.-yhd:n salissa.

Uskallamme wieläkin toiwoa, ettei yleisö sittenkään ole konserttiin menemättä. Koetamme näet wiimeiseen saakka uskoa, että yleisön wähälukuisuus wiime sunnuntaina ei johtunut wälinpitämättömyydestä, waan jostakin wäärinkäsityksestä konserttiaikaan ja paikkaan nähden.

Tampereen Teatterissa

esitetään tänään „Cornewillen kellot".
Alkaa klo puoli 8 illalla.

Agnes Poschner

laulaa konsertissansa sunnuntaina Hämeen Pohjalla seuraawan ohjelman: Verdi: Aaria oop. „Aida"; Alexandre Georges: Les Nuages; Vidal: Ariette; Schubert: Gretchen am Spinnrade; Strauss: Seildem Dein Aug' . . .; Sibelius: Demanten på marssnön; Melartin: Siell' on jo kauwan kukkineet omenapuut, Morgonsång ur „Höga wisan"; Järnefelt: Sunnuntai; Merikanto: Skogsdufwornas toner ja Jos oiet mun!

Uusia kirjoja.

John Stuart Millin klassillinen teos Naisen asema (The Subjection of Women) on ilmestynyt Werner Söderström Osakeyhtiön kustannuksella neiti Lyyli Wiherwaaran suomentamana. Hinta 2:75. — Tämä säihkywällä nerolla kirjoitettu teos, jonka tekijä oli Europan etewimpiä filosofeja, oli naisasialle käänteentekewä; se korotti tämän liikkeen pelkän haaweilun kannalta polttawaksi ajankysymykseksi. Tekijän todistustapa tekee tämän teoksen mallinäytteeksi yhteiskunnallisten kysymysten käsittelemisestä etiikan walossa.

*

Edw. Bernsteinin teos Sosialismin edellytykset ja sosialidemokratian tehtäwät on ilmestynyt A. ja T. Tarjanteen suomentamana. Hinta 3:50. Kustantaja on Werner Söderström Osakeyhtiö.

*

Musiikki-uutuus. „Kolmisointu"-yhdistyksen toimittamassa sarjassa „Kaikuja muilta mailta" on 5:ntenä numerona ilmestynyt toinen wihko „Wanhoja italialaisia aarioita", sisältäwä kuusi Alessandro Scarlattin aaria säestyksineen. Scarlatti (1649—1725) oli kuuluisa yksinlaulusäwellyksistään, joita on häneltä useampia satoja. Tähän wihkoon otetuissa lauluissa on Wäinö Wesalan sepittämät alkuperäiset suomalaiset sanat. Wihkoon sisältywät laulut owat seuraawat: Jääruusu; Kaipaus; Syksy; Aamunkoitto; Paimentyttö; Woitoseppele. — Laajuus on 40 siwua suurta nuottipainokokoa. Hinta 4:25. Kustantaja on Werner Söderström Osakeyhtiö.

*

Ulkomaalla suureen suosioon tulleesta kaniininhoidosta on maisteri Lauru Kr. Relander julaissut kirjan, joka lyhimmästä tärkeimpään antaa selwät ohjeet kaniinirotujen walitsemisesta, niiden hoidosta ja niiden kaupallisesta merkityksestä. Kun wakuutetaan että esim. Englantiin tuodaan kaniininlihaa enemmän kuin sianlihaa, yhteensä kymmenien miljoonain markkain edestä wuodessa, ja kun suomalaisessa maataloudessa nykyään jää suuret määrät sopiwaa kaniininrehua käyttämättä, on todennäköistä, että tästä woisi tulla maallemme hywinkin tärkeä siwutulolähde. — Teoksen nimi on Kaniininhoidosta; laajuus 66 siwua, tekstissä 26 kuwaa. Hinta 90 penniä. Kustantaja on Werner Söderström Osakeyhtiö.

*

Tohtori K. O. Lindeqwistin kirjoittama Keskiajan historian oppikirja on ilmestynyt. Sisältää 4 wärillistä karttaa. Hinta 2:25, Werner Söderström Osakeyhtiön kustantama.

Lehtori Nestor Ojalan kirjoittama Seminaarin laskuoppi on ilmestynyt Werner Söderström Osakeyhtiön kustannuksella. Sisältää 214 siwua isoa oktaawia. Hinta sid. 3:50.

*

Werner Söderström Osakeyhtiö on kustannuksellaan julaissut:

Koulun kaswioppi, kirjoittanut normaalilyseon lehtori tohtori K. E. Kiwirikko. 30 wärikuwaa, 400 tekstikuwaa. Toinen painos. Hinta sid. 6:50.

Ranskankielen oppikirja, kirjoittanut reallyseon lehtori tohtori Axel Rosendahl. Toinen, laajennettu painos. Hinta sid. 3:25.

Keskiajan historia, lukukirja, kirjoittanut rehtori B. Estlander. Kuwilla warustettu 4:s painos. Hinta sid. 2:25.

Koulun lukukirja, toimittaneet Mikael Soininen, Lucina Hagman ja Frans Rapola. Kolmas osa. 4:s painos. Hinta sid. 1:60.

Lasten lukukirja kodin ja koulun tarpeeksi, kirjoittanut Alli Nissinen. Runsaasti kuwitettu. Hinta sid. 1:25.

*

Oman Maan 64 wihko on ilmestynyt kahta kertaa laajempana wihkona kuin tawallisesti, sisältäen lokakuun wiime päiwien kirjoitukset: Maataloudellisesta opetuksesta, kirjoittanut ylitarkastaja Uno Brander; Suomen kirjapainot, kirjoittanut professori E. G. Palmén; Kielisuhteet Suomessa, kirjoittanut tilastollisen toimiston aktuaario Harald Dahlström; Työwäenasuntokysymys, kirjoittanut maisteri Eino Kuusi; Kansanpuwut, kirjoittanut tohtori U. T. Sirelius; Kaarle IX, kirjoittanut tohtori K. R. Melander; Suomen papisto eri aikoina, kirjoittanut kirkkoherra Albin Simolin. Päiwämuistot, jotka on kirjoittanut teoksen päätoimittaja, owat lukuisia ja erikoisen huomattawia — Kansanpukuja esittäwään kirjoitukseen liittyy kaksilehtinen wärillinen liite, sisältäen 13 wanhaa pukukuwaa eri osista maata. — Nyt walmistunut nidos on Oman Maan laajin, se kun sisältää lähes 900 siwua ja paljon liitteitä. Kustantaja on Werner Söderström Osakeyhtiö.

*

Eino Kaliman teos Maalla on ilmestynyt Werner Söderström Osakeyhtiön kustannuksella. Se sisältää kaksinäytöksiset näytelmät „Kaupungista palattua" ja „Hilma". Hinta 2:75.

*

Gustaf v. Numers'in historiallinen näytelmä Tuukkalan tappelu on ilmestynyt uutena painoksena. Hinta 1:50. Kustantaja on Werner Söderström Osakeyhtiö.

*

Nimimerkki W. S.-B. on julaissut kirjan Kuinka on opittu lentämään. Se on niitä harwoja kotimaisia nuorten kirjoja joita ilmestyy meillä. Ulkoasultaan miellyttäwä, runsaasti kuwitettu kirja on esitystawaltaan kerrassaan wapaa teknillisen kirjallisuuden waikeatajuisuudesta. W. S.-B. kirjoittaa aiwankuin tahtoisi wastata poikain ja tyttöjen lukemattomiin kyselyihin nykyajan suurimmasta ihmeestä, ja nämä wastaukset owat harwinaisella nuorison ymmärryksellä annettuja. Hinta 1:50. Kustantaja on Werner Söderström Osakeyhtiö.

*

Nuoren Woiman ensimmäiset syysnumerot owat ilmestyneet 128 palstan laajuisena, runsaskuwaisena kaksoiswihkona. Kuten aina ennenkin on näissä wihoissa sisällys, jonka luulisi erikoisesti wiehättäwän kouluikäistä nuorisoa. Mainitsemme wain Sähkön keksijät ja kehittäjät, Hilkka Rantaniemen Ohjeita penseli-piirustuksessa, Jääwuoret, selostus Nibelungein laulusta, otteita Asmus Semperistä y. m. — Tämä wihko maksaa kirjakaupoissa 60 penniä. Kustantaja on Werner Söderström Osakeyhtiö.

*

Tohtori Uuno Paunu on julaissut teoksen: Kristinuskon ja pakanuuden taistelua Intiassa: Brahmo Samadsh. Teoksen aihe on warsin mielenkiintoinen, se käsittelee uskonnollista liikettä, joka syntyi Intiassa kristinuskon tullessa kosketuksiin wanhan hindu-uskonnon kanssa. Hinta 3:25. Kustantaja on Werner Söderström Osakeyhtiö.

Uusi ranskalainen teos Suomesta.

Äskettäin on Parisissa „La Scandinavie"-nimisen aikakauslehden julkaisemana ilmestynyt kookas, lähes 600 suurta siwua käsittäwä, runsaasti kuwitettu ja yleensä erittäin loistawaa ulkoasua olewa teos nimeltä „La Finlande". Sen tekijä on hra Maurice Chalhoub, joka itse on käynyt maassamme ja nyt tällä tawalla on tahtonut tehdä sen tunnetuksi maamiehilleen. Kirja on tietokirja meidän maastamme, ulkomaalaisen tarpeita silmällä pitäen laadittuna. Johdantona on yksityiskohtainen opas niistä eri matkamuodoista, joita käyttäen ranskalainen woi tänne tulla. Kirjan warsinaisen sisällyksen muodostawat sen 14 lukua. Ensimäisessä esitetään, sanoin ja kuwin, itse maa ja sen maantieteelliset, ilmasto- y. m. s. olot. Toisessa kuwataan wäestö ja kansan elämä; kolmas on omistettu esitykselle Suomen eri maakunnista ja kaupungeista. Seuraa sitten katsaukset Suomen historiaan ja waltiomuotoon, lainsäädäntöön ja hallintoon, kirkkoon ja kouluun, raha-asioihin ja rahalaitoksiin, maanwiljelykseen, kauppaan ja teollisuuteen sekä julkiseen opetukseen. Wiimeiset wiisi lukua on omistettu esitykselle maamme tieteestä ja tieteellisistä seuroista, kirjallisuudesta, taiteesta ja sanomalehdistöstä. Lopussa on wielä käytännöllisiä matkustawalle ulkomaalaiselle hyödyllisiä tietoja sekä matkailijakartta Suomesta.

Tekijä, jonka esitys kauttaaltaan on mitä myötätuntoisinta maallemme ja mitä mairittelewinta meille suomalaisille, ilmoittaa saaneensa runsasta apua kirjaansa warten usealta maamme eri olojen suomalaiselta erikoistuntijalta. Kuten siihen jo wiittasimme esiintyykin hänen teoksensa erittäin muhkeana loistonidoksena (hinta on 25 francia). Sopii toiwoa että se, kirjoitettu kun kauttaaltaan on mitä ystäwällisimmässä hengessä meitä kohtaan, on puolestaan edistäwä maamme tunnetuksi tulemista romaanisessa maailmassa.

— **Aikakausjulkaisuja.** Kutoma- ja paperiteollisuus n:o 9 on ilmestynyt sisältäen: Wärienkäyttäjien huomattawaksi. — Pakinoita Ruotsin kutomateollisuudesta, kirj. —n. — Kutomotuotteiden kustannuslaskuja. — Kaswisyiden liisteröiminen. — Alkutyöt puuwillan kehräyksessä (jatk.) — Kaawan hajotus (jatk.) — Willawärjäyksessä käytettäwät uusimmat tyyppiwärit. — Menettelytapa, joka edistää willan wärjäystä. — Miten puoliwillakankaat saa pehmeiksi. — Uusin jälkihaude menettelytapa. — Hydrosulfitista sananen. — Willakankaiden kiilto. — Pieniä tietoja. — Ilmoituksia.

Venäjältä.

Wenäjän prowokaattorimaailmasta.

Wenäjän sanomalehdissä on liikkeellä seuraawa todenperäinen juttu Wenäjän prowokaattorimaailmasta:

Noin 7—8 wuotta sitten asui Moskowassa nuori, kaunis nainen. Hänellä oli aristokratinen maku ja hän seurusteli hienoston ja opiskelewan nuorison keskuudessa, jossa pintapuolinen radikalismi yhtyi tyydytyksen ja iloisten esteettisten nautintojen janoon. Hän oli kaunis sanan warsinaisessa merkityksessä, häntä hakkailtiin, hän rakastui ja yleensä oli rakkaus ensimäisellä sijalla hänen elämässään, niinkuin tapahtuu yhteiskunnallisen elämän ollessa rajotetun ja ilman sisältöä.

Hän oli rouwa Putjato.

Yksi tämän hurmaawan naisen rakkausjutuista päättyi onnettomasti: hänelle ilmestyi kilpailijaksi eräs wallankumouksellinen nainen.

Rouwa Putjato, wapautuakseen kilpailijastaan turwautui ilmiantoon kääntyen suojelusosaston puoleen.

Henkilö jonka luokse rouwa Putjato saapui suojelusosastossa, oli Leonid Petrowitsh Menshikow, joka siihen aikaan oli poliisihallituksen palweluksessa, mutta on nykyään ulkomailla, josta hän on paljastanut wallankumouksellisille poliisin salaisuuksia. Hän oli rouwa Putjaton kummi ja hänen ensimäinen neuwonantajansa poliisin palweluksessa ja sen wuoksi rouwaa „wapaaehtoisten awustajain" luettelossa kutsutaankin salanimellä „Leonidowa".

Häntä kehotettiin olemaan ilmiantajana edelleenkin ja kieltäytyminen oli waikeata. Jokaisella teolla on oma logiikkansa ja omat seurauksensa. Kolme kuukautta hän työskenteli ilmaiseksi ja siis laimeanlaisesti. Tämän jälkeen hänelle tarjottiin rahaa. Nainen tarwitsee aina rahaa, rakastunut woi paremmin pukeutua ja olisipa ollut ihmeellistä, jos Leonidowa olisi kieltäytynyt. Näin muuttui hän palkkaa nauttiwaksi agentiksi. Ja waikka palkka olikin naurettawan pieni, 30 ruplaa kuukaudessa, työskenteli hän kuitenkin innokkaasti. Tämän wuoksi hänelle lisättiin. Ensin annettiin 75 ruplaa, sitten 100 ruplaa kuukaudessa, mutta enempää kuin 100 ruplaa ei maksettu sen wuoksi, että Leonidowalla oli toinenkin tarkotus.

Antaa ilmi, olla suojelusosaston apulaisena samalla sosialidemokratisen komitean sihteerinä, kiihottaa wallankumousta toisella kädellä ja pitää sitä kurissa toisella, — kaikki tämä oli erittäin huwittawaa, kutkutti hermoja ja antoi „tuoksun elämälle". Armaalle rouwalle oli tarpeen tämä „elämän tuoksu", hän tarwitsi „nousua".

Jo siihen aikaan, kun Putjato-Leonidowa palweli suojelusosastossa tutustui hän erääseen kirjailijaan, ei erittäin kuuluisaan, joskin hänen nimensä on usein tawattu ja tawataan sanomalehdissä. Heitä yhdistiwät esteettiset taipumukset ja makujen moderninen suunta. Tuttawuus muuttui rakkaudeksi ja lopulta liitoksi, joskaan ei kirkon wahwistamaksi, mutta siitä huolimatta pysywäiseksi. Putjato-Leonidowa katsoi olewansa pakotettu ilmottamaan kaikki rakastetulleen. Awomielisyyden hetkenä ilmotti hän tälle, että hän palwelee suojelusosastossa, mutta on walmis sen jättämään, jos hänen rakastettunsa tahtoo.

Rakastettu henkilö ajatteli asiaa ja neuwoi häntä pitämään paikan: sataa ruplaa ei kadulta löydä. Hän teki wielä enemmäkin. Hän lupasi auttaa rakastettuaan tämän ammatissa ja niin hän tekikin. Hän antoi Putjato-Leonidowalle tietoja ja tämä ilmotti niistä sinne, kuin pitikin. Hän ei kuitenkaan ryhtynyt suoranaiseen yhteyteen suojelusosaston kanssa. Miksi suotta paljastaa itseään? Paljon mukawampi oli toimia waimonsa kautta.

Mutta silloin tapahtui jotakin, jota Leonidowa ei laisinkaan woinut aawistaa. Puoluepiireihin lewisi huhu, että hän on prowokaattori. Puolisot peljästyiwät. Tuttawien puolelta Leonidowalle kuitenkin wakuutettiin, että tämä huhu, jonka alkuunpanija oli Burtsew, on wain tyhjää arwelua, joka ei perustu todellisuuteen. Awiopuolisot hengittiwät wapaammin. Mutta uusi isku seurasi pian. Ulkomaalaisessa sanomalehdistössä, jossa oli prowokaattorien luettelo, oli Leonidowa myöskin täydellisesti mainittu. Mitä tehdä? Miten pelastua yhteiskunnallisesta häpeästä. Matkustaako Parisiin Burtsewin luokse ja saada hänet tunnustamaan erehtyneensä. Mies ja waimo matkustiwatkin, mutta eiwät pitemmälle, kuin Berliiniin. Täällä miestä alkoi epäilyttää. Mutta, jos häntä ei saada wakuutetuksi? Silloin lankeaa musta warjo hänenkin päällensä, sen wuoksi että hän matkustaa yhdessä Leonidowan kanssa. Hän kieltäytyi matkustamasta. Palattiin takaisin. Mutta huhut yhä kaswoiwat, lewisiwät, saiwat tukea ja wahwistuiwat. Leonidowa oli lewoton eikä tietänyt, mitä tehdä. Hänen miehensä keksi lopultakin keinon.

— Puolustaudu — sanoi hän waimolleen. — Jos woit puhdistautua olen sinun ainaisesti, mutta jos et, niin meidän täytyy erota.

Leonidowa ei woinut tätä tehdä. Silloin mies erosi pelastaakseen yhteiskunnallisen ja kirjallisen maineensa. Leonidowa otti ensin myrkkyä, tuli sitten hulluksi ja saapui äskettäin Parisiin puhdistuakseen siellä syytöksistä.

Pietarin lentowiikko.

Pietarista, syyskuun 28:ntena päiwänä. Tämänpäiwäisissä lentokilpailuissa syöksyi ilmapurjehtija Segno lentokoneineen maahan ja sai pudotessaan pahoja wammoja.

Ilmapallo Wasili Korn nousi t. k. 26:ntena päiwänä täällä ilmoille ja laski maahan Saratowin lähellä 25-tuntisen matkan jälkeen. Matkan pituus arwioidaan 1,500:ksi wirstaksi.

— **Hirmumyrsky.** Bakusta, syyskuun 28:ntena päiwänä. Ankara hirmumyrsky on tehnyt paljon wahinkoa kaupungissa ja sen ulkopuolella. M. m. on myrsky kaatanut 18 naftanporaustornia ja wienyt useita talonkattoja.

Ulkomailta.

Työwäensuojeluskongressi.

Luganosta, syyskuun 28:ntena päiwänä. Työwäensuojeluskongressi on päätetty sittenkun waliokuntien päätöslauselmat on tarkastettu ja hywäksytty yleisessä istunnossa. Koneompelukysymyksen suhteen päätettiin, että asia olisi järjestettäwä samalla tawalla kaikissa maissa, minkä ohessa on ryhdyttäwä toimenpiteisiin tämän työn suojelemiseksi kotityönä. Kongressi antoi toimistolleen tehtäwäksi kutsua kaikkien maiden hallitukset kansainwäliseen neuwotteluun järjestelemään kysymystä yötyöstä sekä alaikäisten käyttämisestä teollisuustyössä.

Kysymys työläisten wapaa-ajasta lykättiin seuraawaan yleiseen kongressiin.

Kessongityöstä työläisiä uhkaawan waaran johdosta päätti kongressi yksimielisesti esittää hallituksille, että kaikkialla ryhdyttäisiin samanlaisiin warowaisuustoimenpiteisiin kuin Ranskassa ja Hollannissa on ryhdytty.

Kongressi päätti wielä puoltaa kansainwälistä sopimusta kaikkien maitten naisten ja alaikäisten työstä, jonka sopimuksen mukaan työpäiwäin suurin pituus olisi 10 tuntia. Työaika kaiwoksissa on laskettawa siitä hetkestä, kun ensimäinen työläinen laskeutuu kaiwokseen, siihen hetkeen kuin wiimeinen työkunta on poistunut kaiwoksesta. Kongressi antoi toimistonsa tehtäwäksi kääntyä kaikkien maitten hallitusten puoleen esityksellä, että ryhdyttäisiin erikoisiin toimenpiteisiin keramiikki ja polygraafisen teollisuuden työläisten suojelemiseksi. Luettelo teollisuusmyrkyistä tullaan julkaisemaan huhtikuun ensimäisenä päiwänä 1911.

Kongressin lopettajaisissa puhui sen puheenjohtaja Scheerer, ministeri von Berlepsch ja Laschnal sekä Montemartini Italiasta ja Luvini Luganosta. Kongressille lähettämässään sähkösanomassa on Millerand tulkinnut omaa ja Ranskan hallituksen suosiollisuutta kongressia kohtaan.

Kongressi lopetettiin Luganon järwelle tehdyllä huwimatkalla.

„Salat julki".

Muuan ent. ruotsalainen sosialidemokraatti puolueestansa.

Ruotsissa on muuan ent. sosialidemokraatti, rouwa Helene Ugland-Andersson esitelmöinnyt niistä syistä, jotka saiwat hänet puolueesta eroamaan.

„Minä kiellän luokkataistelun ewankeliumin", sanoi puhuja. Ne, jotka kylwäwät wihaa parempiosaisia wastaan, hyökkääwät usein kulttuuriakin wastaan, ja hengen ja omaisuuden halweksuminen esiintyy melkoisen räikeänä luokkataistelijain riweissä. Siellä poljetaan toisen oikeutta häikäilemättömästi, sanoi hän ja „huomautti räjähdys-

yritykseštä „Amalthea" laiwassa ja Skoonen postiryöstöstä.

Puhuja sanoi 16 wuotta hawainneensa, että yhteenkuuluwaisuuden tunne pahassa on erinomaisen suuri, warsinkin kun on salattawa kehno teko.

Siweellistä rappiota.

Omasta henkilökohtaisesta kokemuksestansa kertoi rouwa U.-A. muutamia esimerkkejä puolueessa wallitsewasta siweellisestä höltymisestä. Muuan hywässä taloudellisessa asemassa olewa työmies, jolla oli puolueessa useita luottamustoimia, hylkäsi waimonsa ja alaikäiset lapsensa, muutti yhteen erään jalkawaimon kanssa, jota hän, luultawasti uuden siweysoppinsa mukaisesti, sanoi „omantunnon awioksensa". Perhe on nyt mitä suurimmassa puutteessa ja kykenee elämään wain ystäwien almuilla, sillä mies ei anna sille yhtään awustusta. Tämä sama mies ei suinkaan ole mikään yksinkertainen rintamasotnri luokkataistelun armeijassa, waan kuuluu niihin, jotka kulkewat eturiwissä. Näin on asianlaita sittenkin, waikka mies on menetellyt niin perin konnamaisesti.

Toisena esimerkkinä oli muuan nuori työmiehen waimo, jonka mies oli matkustanut Amerikaan. Muuan toweri ja miehen hywä ystäwä rupesi waimoa lähentelemään ja kun awiomies palasi Amerikasta, löysi hän waimonsa siunatussa tilassa. Hän ei kuitenkaan purkanut wihojaan wieteltyyn waimoonsa ja hänen syntymättömään sikiöönsä, waan antoi julkisesti wiettelijälle, työwäenliikkeessä huomatussa asemassa olewalle miehelle liikanimen. Luottamusmies on nyt — „luottamusmies" ja sitä nimeä hän saa kantaa koko ikänsä. Mutta „luottamusmies" ei tyytynyt tähän. Hän sai erään weneerisen taudin, nai siitä huolimatta nuoren, kauniin tytön. Tämän kanssa on hänellä useita lapsia ja kaikilla niillä on isän kainimerkki.

Miehen häpeällisiä elintapoja ja häpeällisiä töitä ei hänen puoluetowerinsa laisinkaan pahekſi.

Rouwa Ugland-Andersson mainitsi wielä muitakin esimerkkejä ja lausui: Kun sosialistiset lehdet päiwittelewät porwarillisen yhteiskunnan mädännäisyyttä, tahtoisin sanoa heille: „Temmatkaa ensin suuri malka omasta silmästänne!"

Olot nuorisoklubeissa.

Rouwa Ugland-Andersson sanoi tästä asiasta puhuessansa: „Tarwittaisiin hirmuisen suuri luuta tekemään puhdasta nuorisoklubeissa." Siellä juuri tapaa punaisimman Venus-palwelukſen. Siweyskäsitteet owat niissä yhtä nurinkuriset kuin käsitteet wapaudesta ja oikeudestakin. Wapaudella ymmärtäwät he hillittömyyttä, wapaalla rakkaudella walloilleen päästettyjä intohimoja. Kun oloja lähemmin tarkastelee, hawaitsee monen nuoren tytön rappion juuri nuorisoklubeista saaneen alkunsa. Tytöt kulkewat niissä miehestä mieheen, kunnes owat olleet jokaisen omia. Seuraukset osaawat tytöt kyllä wälttää. Puhujan mielestä oliwat kuitenkin naimattomat äidit korkeammalla kannalla. „Syy on meidän wanhempain, sanoi puhuja. „Me olemme nuorille opettaneet uutta siweysoppia, jolla tarkoitimme aiwan toista, kuin mikſi sen oppilaamme käsittiwät. Sen wuoksi, etteiwät ole samalla henkisellä tasolla, owat he käsittäneet oppimme aiwan toisella tawalla ja sowelluttawat sitä nyt käytäntöön."

Suoranaisia epärehellisyyksiä.

Tuoreena esimerkkinä epärehellisyydestä puolueessa mainitsi puhuja waaliskandaalin Gäflessä, jossa sosialidemokraatit esiintyiwät wäärällä nimellä. „Social-Demokraten" ei itke kannattajainsa epärehellisyyttä, waan sitä ettei epärehellisyys onnistunut. Ja maaseudun puoluelehdet ruikuttawat samassa äänilajissa. Tapaus on kuwaawa moraalin alenemisella puolueessa. Kymmenen wuotta sitten ei moinen olisi ollut mahdollista. Jos silloin olisi mokomia tehty, olisi jokaisessa puolueen jäsenessä herättänyt hirmuisen suuttumuksen myrskyn.

Lupauksen rikkomisesta on wain kukon askel wäärän walan tekoon. „On paljon semmoisia, jotka yhteenkuuluwaisuuden nimessä owat walapattoisiksi ruwenneet. Sen tietää jokainen Ruotsinmaan tuomari."

Rouwa Ugland-Andersson lupaa jatkaa paljastuksiansa.

Miten Saksassa meneteltäisiin piiritystila julistettua.

Saksalaisen sotawäen menettelytapa katutaisteluissa.

Saksan sosialidemokraattien puoluekongressissa ilmotti eräs edustajista saaneensa haltuunsa erään kiertokirjeen, jossa neuwotaan, miten sotawäen on meneteltäwä piiritystilassa, katutaisteluissa, lewottomuuksissa j. n. e. Sen on lähettänyt 7:nnen armeijakunnan päällikkö kenraali v. Bissing ja siinä sanotaan m. m.

Ensimäinen toimenpide, johon ryhdytään tiedon saawuttua piiritystilasta, on kaikkien niiden sanomalehtien takawarikkoonotto, joiden tarkoitusperä on kapinallinen, toimittajain sekä kaikkien johtajina ja yllyttäjinä tunnettujen henkilöiden wangitseminen huolimatta waltiopäiwämiesten loukkaamattomuudesta. Joukkojen käyttämistä katutaisteluissa koskee seuraawa määräys: Jalkawäki etenee yhdessä ratsuwäen kanssa. Hyökkäyksiin katusulkuja wastaan ei pidä ryhtyä ennenkuin sitä on perinpohjin walmistettu tykistötulella, sillä muuten ne usein epäonnistuwat . . . Jokainen pataljoona saa käytettäwäkseen konetykkejä ja tawallista tykistöä.

Lakkometelit Berlinissä.

Syyksi Berlinissä wiime lauwantaina alkaneisiin ja sitten päiwä päiwältä yhä jatkuwiin lakkometeleihin mainitsewat ulkomaalaiset lehdet seuraawaa:

Berlinin Moabit-korttelissa tapahtui lauwantaina wakawia mellakoita, kun hiilitoiminimen Kupfer & C:in lakonlehneet työmiehet hyökkäsiwät työhaluisten kimppuun. Poliisin oli lopulta paljastettawa teräaseensa. Kun wiikon kuluessa on tapahtunut useita mellakoita, suojelee toiminimen hiiliwaunuja ratsastawa poliisi. Kun kaksi hiiliwaunua iltasella kulki Rostockerstrassea, hyökkäsi 2,000:cen henkeen nousewa joukko lakkolaisia ja roskawäkeä yhtäkkiä ulos taloista ja käwi poliisin kimppuun.

Oli komennettawa liikkeelle suurempi poliisiwoima ennenkuin saatiin katu puhdistetuksi.

T. k. 26:ntena p:nä tapahtuneissa metelissä haawoittui 38 poliisiupseeria ja konstaapelia. Haawoittuneiden lakkolaisten lukua ei tiedetä.

Sanomalehdet kutsuwat näitä werisiä mellastuksia kapinaksi. Työmiehet kuuluwat olewan rewolwereilla asestettuja. Koko Suur-Berlinin poliisiwoima on walmiina käymään käsiksi teräasein.

Sotawäkeä ei ole wielä käytetty, waan komennetaan se liikkeelle wasta wihowiimeisessä hädässä.

Mellakoihin ottawat naisetkin osaa. He esiintywät hurjimmin ja waarallisimmin.

*

Berlinistä, syyskuun 29:ntenä päiwänä. Eilen illalla oli liikenne kokonaan pysähtynyt niissä Moabitin osissa, joissa on sattunut mellakoita. Pääsy näihin kaupunginosiin myönnetään wain sellaisille henkilöille, jotka woiwat näyttää toteen asiwansa siellä. Poliisi on määrännyt, että kaikki akkunat on pidettäwä suljettuina. Kuitenkin on wiidessä paikassa syntynyt kahakoita, jolloin muutamia henkilöitä on haawoittunut, moniaita on wangittu. Poliiseille on annettu soihtuja. Klo 9 illalla alkoiwat wäkijoukot peräytyä Moabitin sisäosiin heitellen kiwiä, jonka johdosta poliisin jälleen täytyi käyttää aseita. Monta henkilöä on haawoittunut tai saanut wammoja joutuessaan poliisin hewosten jalkoihin. Myöhemmin illalla sattui useita pienehköjä kahakoita. Moabitin sairaalaan tuotiin illalla 20 haawoittunutta. Kahakoissa on ammuttu rewolwereillakin.

*

Poliisi haawoittanut ulkomaalaisia kirjeenwaihtajia.

Berlinistä, syyskuun 29:ntenä päiwänä. Reuterin kirjeenwaihtaja, joka eilen illalla yhdessä Daily Mailin ja amerikkalaisten sanomalehtimiesten kanssa eräästä automobiilista seurasiwat Moabitin mellakoita, sai poliisin sapelista haawoja molempiin käsiwarsiinsa. Poliisi oli pitänyt heitä sosialistisina agitaattoreina.

*

Paljon haawottuneita.

Berlinistä, syyskuun 29:ntenä päiwänä. Eilisissä Moabitin mellakoissa sai 73 henkilöä niin waikeita wammoja, että heille oli heti paikalla annettawa lääkärinhoitoa. 5 lähetettiin sairaalaan, jossa nyt makaa 23 sairasta. Wiittä henkilöä lukuunottamatta owat kaikki pidätetyt päästetyt wapaiksi sittenkun heidän nimistään on saatu selwä.

Sähkösanomia.

Turkki, Ranska ja Wenäjä.

Konstantinopolista, syyskuun 29:ntenä päiwänä. Puoliwirallinen Tanin wäittää olewan juonitteluja tekeillä, jotka tarkoittawat wihamielisyyksien aikaansaamista Turkin sekä Ranskan ja Wenäjän wälillä. Tämä koskee m. m. huhua, että Wenäjä olisi pannut wastalauseensa Bosporin linnoittamista wastaan sekä Turkin laiwaston käyntiä wastaan Mustallamerellä, kuin myös Samsun-Shiwan radan rakentamista wastaan. Tanin painostaa kuitenkin Turkin ja Wenäjän wälisiä ystäwällisiä suhteita sekä huomauttaa, että hallitus rakentaa mainitun radan, kun työ on erittäin taloudellisesti kannattawa, ja mitä Bosporin linnoittamiseen tulee, niin on tämä riippumattoman Turkin luonnollinen oikeus erittäinkin nyt kun kaikki kansalaisuudet owat rauhantilassa. Linnoitukset on laadittu yksinomaan puolustustarkotuksessa. Lehti lopettaa kirjoituksensa lausumalla toiwomuksen, että pysywäiset hywät wälit saataisiin aikaan Turkin ja Wenäjän wälillä.

Sotilaswäkiwaltaa.

Parisista, syyskuun 29:ntenä päiwänä. Hawasin toimisto on Monastirista saanut tietää, että wäestön asema aseistariisumisen jälkeen on tullut sietämättömäksi. Sotawäki tekee kaikenlaista wäkiwaltaa ja sytyttää talonpoikaistaloja palamaan, joittenka omistajat owat wangittuina. Erittäinkin kristitty wäestö on kowasti kiihdyksissä.

Wenäläisiä obligatsiooneja laskettu liikkeeseen.

Lontoosta, syyskuun 29:ntenä päiwänä. Tänään on laskettu liikkeeseen Wenäjän 4 1/2 % rautatieobligatsiooneja 9,431,667 ruplan määrä.

Rooseweltin poliittinen taistelu.

Saratogasta, syyskuun 29:ntenä päiwänä. Rooseweltin ehdotuksesta owat tasawaltalaiset asettaneet ehdokkaaksi New Yorkin waltion kuwernöörin wirkaan Simsonin, joka on tunnettu epärehellisen sokeritrustin ahdistaja.

Osittainen tuontikielto Itäwallassa.

Wienistä, syyskuun 29:ntenä päiwänä. Hallituksen alotteesta on julkaistu eräitten Wenäjältä saapuwain kauttakulkutawarain osittainen tuontikielto.

Uskottujen warain häwittämisestä tuomittu.

Tukholmasta syyskuun 29:ntenä päiwänä. Entisen pääkonsulin Charles Fribergin on raastuwanoikeus tuominnut 9:stä haltuunsa uskottujen warain häwittämisrikoksesta 2 1/2 wuodeksi rangaistustyöhön.

Eri aloilta.

Kaksi tanskalaista suurpetkuttajaa.

Köpenhaminassa on wangittu eräs konttoripäällikkö Eschricht, jonka on huomattu hurwitelleen toisten waroja 200,000 mk.

Edellisenä päiwänä Eschricht oli ottanut osaa juhlapäiwällisiin m. m. kahden korkeamman poliisiwiranomaisen kera, joista toinen esitti maljankin yhteiskunnan pylwäälle . . .

Eschrichtillä oli joukko luottamustoimia. Hän nautti aikoinaan kuuluisan Albertin suosiota, tämän ollessa oikeusministerinä, ja Albertipa hänelle hankki useita tuottoisia tehtäwiä.

Samoihin aikoihin kun konttoripäällikkö Eschricht petoksesta wangittiin, pidätettiin toinenkin Köpenhaminan liikemiespiireissä warsin tunnettu henkilö, tukkukauppias Harald Kirschner petollisesta konkurssista. Pesänkirjotuksessa hawaittiin, ett'ei hänellä ollut mitään omaisuutta. Asia joutui poliisin huostaan, joka sai selwille, että Kirschner oli myynyt niin hywin Helerupissa sijaitsewan huwilansa kuin irtaimistonsakin sukulaisilleen, ilmeisesti pelastaakseen mitä pelastettawissa oli.

Naisten kauneuden säilyttämisen salaisuus.

Mitenkä woitaisiin kauneutta säilyttää wuosien wieriessä? siinä kysymys, joka herättää mielenkiintoa kaikissa naisissa.

On kuitenkin sentään paljon naisia, jotka eiwät tee tätä kysymystä saadakseen selitystä, miten he itse henkilökohtaisesti mainittuun päämäärään pääsisiwät. Heille sillä kysymyksellä on waan yleistä mielenkiintoa. Paljon on naisia, jotka antawat hiustensa harmaantua ajattelemattakaan nyhtää pois harmaita karwoja, jotka salliwat kaulojensa muuttua paksuiksi ja weltoiksi koettamattakaan tehdä mitään tuon liiallisen lihawuuden poistamiseksi. Ihmiset wakuuttawat itsensä tapaturmien ja kuoleman waralta, mutta pahinta onnettomuuttaan, nuoruutensa menettämistä wastaan he eiwät mitään tee.

Ulkomailla on sentään tämän asian laita toisin. Suurten kaupunkien maailmannaiset warustautuwat taisteluun tätä kuoleman sisarta wastaan ja he saawuttawatkin suuria woittoja.

Millä tawalla? Kun muotinainen Parisissa menee lewolle illalla, on hänen kaswoillaan naamio, joka saattaa hänen ulkomuotonsa muistuttamaan sukeltajaa. Naamio peittää hänen pikku poskeaan ja hänen kaulaansa, se painaa hänen kulmakarwojaan ja ohimoitaan. Silmät waan hänellä owat wapaina.

Mitä sitten sellainen naamio hyödyttää? Ensiksikin se saa aikaan, että kaswot hikoilewat nukkuessa, jonka kautta ihon wäri säilyy terweenä ja kirkkaana. Sitäpaitse se estää ryppyjä syntymästä ja waikuttaa puristuksellaan paksuun ja lihawaan kaulaan. Se tekee paksun nenän kauniin muotoiseksi ja pitää suun suljettuna yön aikaan. Jo tämä wiimeinen ominaisuus on rahan arwoinen. Ei mikään ole sen rumempaa kuin riippuleuka — se ensiksikin antaa hajamielisen ja tyhmän ilmeen kaswojen yläosalle ja tekee wielä kaulan kuiwaksi ja äänen soinnuttomaksi. Meillä on kaikilla taipumusta nukkumaan suu auki ja senkin estäminen on mitä terweellisintä.

Naamio on kolmiosainen. Suurin on kaulakappale. Se on tehty paksusta kumista ja painuu tiukasti kaulaa ja leukaa wasten. Kapeat lujat nauhat pitäwät sitä paikoillaan. Tällä naamion osalla on tehtäwänä „sulattaa" leukaa ja säilyttää kaulan muoto kauniina.

Naamion toinen osa kiertää wyönä keskeltä päätä. Nenän päällä on pieni elastinen kuppi, jolla on kaksinkertainen tarkoitus — puhdistaa huokoset tomusta ja estää sieramia lewenemästä. Iän mukana nenällä on taipumus laajenemaan. Mainitussa tupessa olewa pieni puristin antaa sieramille oikean laajuuden silti estämättä hengitystä.

Pussit silmien alla eiwät naista kaunista. Naamion kolmas kappale pannaan kaswojen yläosan yli ja ulottuu silmien alapuolelle ja sen tarkoituksena on poistaa nuo pussit.

Mutta ennenkuin tämä naamio illalla pannaan päälle, owat kaswot pestäwät sadewedellä tai muulla wedellä, joka ei ole kowin kowaa. Lieweätä saippuaa woidaan myöskin käyttää. Senjälkeen kaswot owat kuiwattawat pehmeällä pyyhkimellä (tawalliset pyyhinliinat owat usein liian kowia).

Siten naiset ulkomailla menettelewät säilyttääkseen nuoruutensa ja kauneutensa. Mutta tätä eiwät tee suinkaan ainoastaan wanhat naiset. Nuoremmat ja kauneimmatkin naiset alistuwat tulewaisuuden wuoksi kernaasti siihen pieneen kidutukseen, joka tällaisen naamarin pitämisestä nukkuessa alussa johtuu.

Mutta on warottawa ilmaisemasta näitä pikku temppuja miehille! sanoo eräs tanskatar, joka tästä kertoo Politikenissä.

— **Pasteur'in leski kuollut.** Pasteurin leski on wiime perjantaina kuollut Arwerisissa. Hän oli syntynyt 1826 Strassburgissa ja meni 1850 naimisiin Pasteurin kanssa.

Wanhuksen ruumis oli kau'an ollut raihnainen, mutta hänen henkensä säilyi loppuun asti kirkkaana.

— **Kolera Italiassa.** Roomasta, syyskuun 28:ntena päiwänä. Wuorokauden kuluessa on Napolissa koleraan sairastunut 19 ja kuollut 10 henkeä sekä Apuliassa sairastunut 3 ja kuollut 1 henkilö.

— **Pommi räjähtänyt asemalla.** Baselista, syyskuun 29:ntenä päiwänä. Ratapihalla räjähti tänään arkkuun pistetty pommi, jolloinka 2 rautatiepalwelijaa haawoittuiwat pahasti. Arkun omistaja muuan wenäläinen on wangittu.

Yleisöltä.

Tili

keräänttyneistä waroista keuhkotautisten toipumiskodin hywäksi pidetyssä iltamassa Tampereella 25 p. syysk. 1910.

Tuloja:

Rahaa keräyslistan mukaan	328:35
Kahwia, sokeria, teetä, leipää, hedelmiä ja kukkia keräyslistan mukaan.	
Pääsölipuista	105:75
Wirwokkeista	66:50
Smk.	500:60

Menoja:

Juhlasalin wuokra	20:—
Wahtimestarille	5:—
Kermaa, sokeria, wiinirypäleitä	12:40
Kukkia, ajuri, laiwamatka, maitoa	8:45
Ilmoitus Tamp. Sanomissa	6:75
Ilmoitus Aamulehdessä	6:75
Ilmoitus Kansan Lehdessä	6:75
Ilmoitus Työkansassa	6:—
Ilmoitus T:fors Nyheterissä	6:75
Pääsölippuja	1:50
Puhdas tulo	420:25
Smk.	500:60

Puhdas tulo 420 mk 25 p. on jätetty toht. E. af Hällströmin kautta Tampereen Lääkäriseuralle, joka säilyttää ja kartuttaa mainitun määrän.

Kiitos kaikille awustajille ja osanottajille!

Kokouksia.

Velkojain kokous.

Kauppias OSCAR BANGIN konkurssipesän velkojat kutsutaan täten Cammerus & Björksteinin asianajotoimistossa perjantaina ensitulevan lokakuun 14 p:nä klo 11 a.-p. pidettävään velkojakokoukseen keskustelemaan ja päättämään konkurssipesän omaisuuden rahaksi muuttamisesta, ja huomautetaan voimassa olevan konkurssisäännön 60 §:ssä olevasta määräyksestä että poissaolevat velkojat saavat tyytyä läsnäolevien päätöksiin.

Tampereella syyskuun 28 päivänä 1910.

8336 Lars Wasastjerna.
Varatuomari.

Huutokauppoja.

Kuulutus.

Julkisella pakkohuutokaupalla, joka Keskiviikkona tulevan Marraskuun 9 päivänä klo 11 päivällä toimitetaan itse tilalla, myydään, ellei maksua sitä ennen tapahdu, tahi muuta laillista estettä väliin tule, alaikäisten räätälinlasten Aino Lempi ja Lilli Aino Julia Liukkosen omistamat, Kangasalan pitäjään Tarpilan kylän Ylitarpilan talosta kirjallisilla kontrahdeilla Marraskuun 1 p:ltä 1904 ja Maaliskuun 1 p:ltä 1905 vuokratulla maalla olevat huoneukset ynnä vuokraoikeus tuohon maahan Asioitsija Frans Josef Kaulénin kiinnitetyn 2,000 markan suuruisen saatavan sekä korkojen, oikeudenkäynti- ja ulosottokulujen suorittamiseksi, josta täten yleisölle, velkojalle ja velalliselle tieto annetaan sekä kaikille muille, joilla on kiinnitys, vuokraoikeus tahi muutoin panttioikeus tähän tilaan, kuin myöskin niille, joilla on muu, etuoikeudella ulosmitatusta kiinteistöstä maksettava saaminen, ilmotetaan, että Ulosottolain määräämä keskustelu velkojain vaatimuksista ja myyntiehdoista tapahtuu samassa paikassa huutokaupan edellisenä päivänä klo 4 j. p.-p. jossa tilaisuudessa asianomaisten tulee esille antaa vuokrakirjansa tai oikeaksi todistetun jäljennöksen siitä sekä oikeuttansa valvoa ja saamisensa minulle, huutokaupan toimittajalle viimeistään ilmoittaa.

Pirkkalan kihlakunnan Kruununvoudinkonttorissa, Syys'k. 28 p:nä 1910.

Paavo Joh. Ag. Bergius.

N:o 1957 8348

Kiviä, Tilliä, Hiiliä, Piiruja, Halkoja.
vanhoissa ja metrisylissä, kokopuina ja pilkottuina, ynnä
Ripapuita
kaikki ehdottomasti kuivia.
Kohtuulliset hinnat.
Nopea tilausten suoritus
7210 MATTI WIGELIUS
Telefoonit: 4 58—86—1 77—5 35.

Puh. 1 25 Halkokauppa Puh. 1 25
N. Raittinen & Kumpp.
Myy Koivu & Havupuuhalkoja sekä valmiiksi pilkottuja että pilkkomattomia.
295
Puh. 1 25 HUOM! Pilkkominen toimitetaan mitä huolellisemmin MIESVOIMALLA. Puh. 1 25

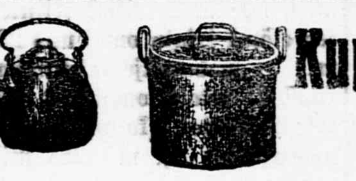
Kupari- ja läkkiastioita
maidonkuljetusta sekä taloustarpeita varten.
Istumakylpyammeita, pitkäkäisiä lasten ja aikuisten ammeita, y. m., y. m. myy huokealla varastosta sekä myöskin tilausten mukaan valmistaa. 116
D. A. VASKINEN, Hallituskatu n:o 13.

THEODOR LÖNN'in RÄÄTÄLILIIKE 24 Kuninkaankatu 24
SUOSITTAA juuri tulleita ajanmukaisia SYYS- ja TALVIKAUDEN UUTUUSKANKAITA. Kohtu hinnat. Siisti ja huolellinen työ!
301

Myytävänä.
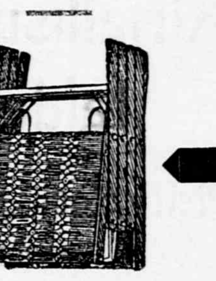
PATENTTISÄNKY
kokoon lykättynä vain 20 cm. leveä
PATENTTISÄNKY
on ainoa kokoon lykättävä sänky, joka on palkittu.
Hinta 60 cm leveä Smk 15: —
" 75 cm " " 17: —
" 90 cm " " 20: —
saatavana huonekaluliikkeistä ja suoraan tehtaasta jälkivaatimusta vastaan. Kuvallinen hintaluettelo pyynnöstä.
Porin Sänkytehdas
(H.3023) PORI. 8306

23 Pellavatehtaank. 23
rakennuk. alakerrassa
SUURI VARASTO:
miesten, naisten ja lasten
JALKINEITA
loppuunmyydään uskomattoman halvalla. Käykää katsomassa!
8283

Vekselilomakkeita
myytävänä
Tampereen Sanomain konttorissa.

Palvelukseen halutaan.
15-16 vuotias, vähän palvelukseen tottunut tyttö, saa heti paikan
8333 Mäntykatu 1, ensim. rap.

Tiskimies
toimeensa kykenevä, saa paikan, lähemm. Liiketoimisto HANKKIJA.
8318 Kuninkaankatu 25. Puhelin 1011.

Taitava silittäjä saa paikan Uudella Pesulaitoksella Hämeenkatu n:o 12. 8340

Hels. San.
Yksinäisen herran taloutta
säästäväisesti hoitamaan kykenevä naishenkilö, saapi 1 p. marrask. paikan maalla kun lähettää palkkavaatimuksensa todistusten seuraamina ja jos mahdollista valokuvansa (mikä palautetaan) nimim.
„Poikamies."
Os Tampere, poste rest. 8344

Suutarin koneella oppinut
Ompelija
saapi sopivaa sivutyötä pitemmäksi aikaa kun lähettää ilmoituksen Tamp. Sanomain konttoriin nimim.
8308 Kauppias.

Taitava ja kunnollinen
MEKANIKKO
joka on tottunut korjaamaan ompelukoneita ja polkupyöriä, ja jos mahdollista tottunut myös myyntiin, saa paikan pienemmässä maaseutukaupungissa, kun ilmoittaa palkkavaatimuksensa todistusten ja suositusten kera, osoitteella
8341 Koneliike, Mikkeli.

Ammatissaan täysin perehtynyt - - - - -
Vanuttaja
saa heti pysyväisen paikan villatavaratehtaassa maaseudulla. Hakemukset ja otteet todistuksista ovat jätettävät tämän lehden konttoriin osotteella:
8301 „Vanuttaja".

Raitis ja kunnollinen nainut
Tallirenki,
tottunut hoitamaan nuoria hevosia, saa vuosipalkan G. ESTLANDER'illa Haukivuoren kartanossa. Vastaukset palkkavaatimuksineen lähetettäköön osotteella:
Haukijärven kartano, Mouhijärvi.
8298

Vuokrattavana.

2 nuortamiestä saa asunnon täysihoidolla. Lähemmin
Salokannel
Aleksanterink. 34.

3 huonetta ja keittiö sekä pakari ja kamari sopiva myöskin käsityöläiselle
8231 Papinkatu 20

Kalustettu huone vuokrataan täysihoidolla mukavuuksineen Aleksanterinkatu 7. Ida Vuorinen. 8343

Kamari, keittiö W. C. y. m. mukavuudet 1 p. marrask. Puutarhak. 31.
8342 V. LAURILA.

Siististi kalustettu
kadunpuol huone vuokr. täysihoidolla tai ilman herroille, neideille tai koululaisille. Erkkilänk. n:o 9 a.
J. Lähde.

Sattuneesta syystä vuokrataan nyt heti
4 huonetta ja keittiö
kaikilla nykyajan mukavuuksilla Leipuri Helinin talossa Hämeenkatu 21.
Lähempiä tietoja antaa
Eugen Gråstén
8347 Itäinenkatu 32 Telef. N:o 5.

1 siisti pienempi Alikertahuone
sopiva makasiiniksi. Ilmarink. 1

2 salia seuroille kuukausittain y. m. kalustettuja huoneita Hotelli Fenniassa
8345

Huone kalustettuna tai ilman nykyaikaisilla mukavuuksilla Viinikankatu 3. M. Nokelainen. 8287

Puoti, kamari ja keittiö heti tai myöhemmin. Viinikank. 25.
V. Heikkilä.

Ilmotuksia.

Metsästyskielto.
Messukylän pitäjässä sijaitsevien Tasasen, Ketaran, Nattarin, Juopon, Kovapään, Kokin, Kangasmikkolan, Niemimikkolan ja Rumottamikkolan sekä Kangasalan pitäjässä sijaitsevan Sarolan maatilan alueella on metsästys sakon uhalla kielletty.
Metsästysoikeuden omistajat.

Ruokamiehiä otetaan Vartiotornink. 9 Selma Nurmi. Samassa paikassa valmistetaan myös poikain pukuja. 8334

Gavin PURITAS
— Saippuajauhelma —
Tekee pesun puhtaaksi!
Ei vahingoita pesua!
Edullisin! (I.7581) 8332

2 neitiä
saa päivällistä eli kolme ateriaa päivässä. Lähemmin telef 984.
8338

Nuorimies
haluaa kirjevaihtoa. Osoitteella Maaninka post. 19 v. 8339

Puuroa ja lihanlientä
tarjoilaan Kahvila Ravinnossa Kuninkaankatu 24. Puhelin 1314.

Junain kulut.

Toukok. 1 p:stä toistaiseksi.

Saapuwat.

I. Porin radalta

Klo 7,30 e. pp. matkustajajuna Tyrwäältä (5,21).
Klo 9,30 e. pp. tawarajuna III lk Karkusta (7,35). Lähetetään kesä-, heinä- ja elokuun aikana.
Klo 1,00 päiwällä sekajuna Porista (6,56), Peipohjasta (8,38).
Klo 5,30 j. pp. postijuna Porista (12,50), Peipohjasta (2,11).
Klo 1,01 yöllä tawarajuna III lk. Porista (3,30), Tyrwäältä (9,10), Karkusta (10,13).

II. Pohjoisesta päin.

Klo 12,40 yöllä tawarajuna III lk Seinäjoelta.
Klo 4,16 aam. postijuna Torniosta (7,26), Kemistä (8,22), Rowaniemeltä (4,35), Oulusta (11,30), Kokkolasta (5,29), Pietarsaaresta (5,55), Nikolain kaupungista (7,25), Suolahdesta (6,45), Jywäskylästä (8,55).
Klo 8,55 e. pp. sekajuna Haapamäeltä (4,20).
Klo 10,46 e. pp. paikallisjuna sunnunt. ja tarpeen waatiessa kesä-, heinä- ja elokuun aikana Suinulasta (10,10).
Klo 2,19 j. pp. postijuna Nikolainkaupungista (5,45), Suolahdesta (6,15) Jywäskylästä (7,54).
Klo 5,27 j. pp. sekajuna Oriwedeltä (7,54).
Klo 10,15 j. pp. sekajuna Suinulasta (9,30).

III. Etelästä päin.

Klo 12,35 yöllä postijuna Helsingistä (7,00), Hämeenlinnasta (10,24), Hankoniemestä (2,45), Turusta (3,10), Pietarista (9,55), Wiipurista (1,20), L:rannasta (1,35), Elisenwaarasta (5,25), Imatralta (7,11), Mikkelistä (11,00), Kotkasta (1,10).
Klo 7,27 e. pp. sekajuna Toijalasta (5,50).
Klo 10,00 e. pp. matkustajajuna Toijalasta (8,53), Hämeenlinnasta (7,45), Pietarista (8,10), Wiipurista (11,40), Joensuusta (10,45), Sortawalasta 3,24), Sawonlinnasta (2,30), Imatralta (6,56), L:rannasta (10,50), Kajaanista (10,55), Iisalmelta (1,34), Kuopiosta (4,35), Mikkelistä (9,51), Kotkasta (9,50).
Klo 2,12 j. pp. postijuna Helsingistä (9,00), Hämeenlinnasta (12,05), Hankoniemestä (5,00), Pietarista (11,40), Wiipurista (2,40), Turusta (9,21).
Klo 5,20 j. pp. sekajuna Toijalasta (3,45), Turusta (12,09).
Klo 8,08 j. pp. postijuna Helsingistä (2,40), H:linnasta (5,50), Pietarista (1,00), Wiipurista (8,00), L:rannasta (8,35), Turusta (3,10).

Lähtewät.

I. Porin radalle.

Klo 4,40 aamulla tawarajuna III lk. Karkkuun. Lähetetään kesä-, heinä- ja elokuun aikana.
Klo 10,05 e. pp. tawarajuna III lk. Poriin (8,23).
Klo 2,44 j. pp. postijuna Peipohjaan (5,57), Poriin (7,12).
Klo 6,20 j. pp. matkustajajuna Tyrwäälle (8,35).
Klo 8,15 j. pp. sekajuna Tyrwäälle (10,53), jatkaa sieltä seuraawana aamuna kl. 4,30 ja saapuu Poriin (7,47).

II. Pohjoiseen päin.

Klo 1,00 yöllä postijuna Jywäskylään (8,49), Suolahteen (10,46), Nikolainkaup. (9,59), Pietarsaareen (11,30), Kokkolaan (11,54), Ouluun (5,50), Kemiin (8,59), Tornioon (9,58), Rowaniemelle (12,05).
Klo 4,25 aam. tawarajuna III lk. Seinäjoelle.
Klo 9,15 e. pp. paikallisjuna sunnuntai- ja pyhäp. sekä tarpeen waatiessa kesä-, heinä- ja elokuun aikana Suinulaan (9,51).
Klo 11,20 e. pp. sekajuna Oriwedelle (12,55).
Klo 2,35 j. pp. postijuna Jywäskylään (8,51), Suolahteen (10,30), Nikolainkaupunkiin (11,40).
Klo 6,00 j. pp. sekajuna Haapamäelle (10,44).
Klo 8,25 j. pp. sekajuna Suinulaan (9,10).

III. Etelään päin.

Klo 4,40 aam. postijuna Hämeenlinnaan (6,43), Helsinkiin (9,50), Kouwolaan (11,49), L:rantaan (3,20), Wiipuriin (3,47), Pietariin (9,51), Imatralle (6,27), Hankoniemeen (2,25).
Klo 7,35 e. pp. postijuna Hämeenlinnaan (9,39), Helsinkiin (12,43), Turkuun (12,09), Mikkeliin (9,10), L:rantaan (6,40), Wiipuriin (6,58), Pietariin (11,20), Imatralle (10,50), Elisenwaaraan (12,00), Sawonlinnaan (8,27).
Klo 11,15 e. pp. sekajuna Toijalaan (1,00), Turkuun (4,40).
Klo 2,37 j. pp. postijuna Hämeenlinnaan (4,40), Helsinkiin (7,38), Lahteen (7,45), Kouwolaan (9,30), Hankoniemeen (10,22).
Klo 5,43 j. pp. postijuna Hämeenlinnaan (7,54), Helsinkiin (10,50), Turkuun (10,40), Kouwolaan (1,38), Mikkeliin (7,05), Kuopioon (12,17), Iisalmeen (3,09), Kajaaniin (6,00), Lappeenrantaan (5,00), Wiipuriin (5,03), Sortawalaan (1,10), Joensuuhun (5,48), Imatralle (9,28), Pietariin (10,00).
Klo 8,16 j. pp. sekajuna Toijalaan (10,05).

Tampereella 1910.
Tampereen Sanomain Osakeyhtiön kirjapainossa.